

SAMSUN İLİ SANAYİ VE TİCARET EYLEM PLANI

2018 - 2023

SAMSUN İLİ SANAYİ VE TİCARET EYLEM PLANI (2018-2023)

Hazırlayanlar
Doç. Dr. Mustafa Kemal YILMAZ
Doç. Dr. Asiye Öznur ÜMİT

İÇİNDEKİLER

Giriş ve Yönetici Özeti	6
1. Raporun Amacı ve Kapsamı	6
2. Yöntem ve Temel Bulgular.....	7
1. EYLEM PLANI HAZIRLIK SÜRECİ.....	8
Raporun Hedefi	8
Çalışma Yöntemi.....	9
Sorumlu Kuruluşlar	9
2.DURUM ANALİZİ	10
Dünya Ekonomisi.....	10
Türkiye Ekonomisi.....	11
Samsun Ekonomisi.....	15
Samsun İli Sanayi Sektörü	20
Samsun İli Dış Ticareti.....	26
Araştırma Geliştirme Faaliyetleri.....	28
Yatırım Teşvikleri.....	32
3.EYLEMLER VE PERFORMANS GÖSTERGELERİ	34

Giriş ve Yönetici Özeti

1. Raporun Amacı ve Kapsamı

Türkiye'nin 2023 vizyon hedefleri kapsamında Samsun Sanayi ve Ticaret Eylem Planının amaçları;

1. Samsun'da sanayinin gelişimi ve ticaretin arttırılmasına yönelik olarak öncelikli sektörlerin teknolojik donanım kapasitelerini geliştirmek,
2. Üretim ve ihracatta öncelikli sektörlerin payını artırmak,
3. Samsun'un lojistikteki uluslararası konumunun güçlendirilmek,
4. Samsun'da yer alan KOBİ'leri kurumsallaşma ve yenilikçilik alanında geliştirilmek,
5. Üniversite-Sanayi işbirliği ile sektörün üretim, yenilikçilik ve ar-ge alanlarında mevcut durumu iyileştirilmek ve...
6. Öncelikli sektörlerin teknolojik donanım kapasitelerini geliştirmektir.

Raporun amaçları doğrultusunda, Türkiye ekonomisi ve Samsun ekonomisinin incelendikten sonra aşağıda yer alan sorumlu kuruluşlarla görüşülerek sanayi ve ticaret sektörlerindeki eksiklikler tespit edilmiş ve yapılması gereken eylemler ortaya konulmuştur.

- Samsun Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü
- Organize Sanayi Bölge Müdürlükleri
- KOSGEB Samsun İl Müdürlüğü
- Samsun Büyükşehir Belediyesi
- Sanayi ve Ticaret Odaları
- Samsun Teknopark
- Ondokuz Mayıs Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi
- Samsun Serbest Bölge Müdürlüğü
- Samsun Serbest Bölgesi Kurucu ve İşleticisi A.Ş.
- Samsun Ulusal ve Uluslararası Lojistik Merkezi İşletmeciliği Anonim Şirketi
- Samsun İl Ticaret Müdürlüğü
- Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı
- Samsun Mobilyacı İş Adamları Derneği

Eylem planları aşağıda belirtilen öncelikli programlar çerçevesinde belirlenmiştir.

- Öncelikli Teknoloji Alanlarında Ticarileştirme Programı
- Taşımacılıktan Lojistiğe Dönüşüm Programı
- Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı
- İthalata Olan Bağımlılığın Azaltılması Programı
- Yurtiçi Tasarrufların Artırılması ve İsrafın Önlenmesi Programı

2. Yöntem ve Temel Bulgular

Sanayi ve Ticaret Eylem Planının hazırlanmasında öncelikle Samsun ekonomisinin Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYH), kişi başına düşen GSYH, ihracat-ithalat, yatırım teşvikleri, Samsun'un GSYH'sının Türkiye'nin GSYH içerisindeki payı, Samsun ihracatının Türkiye'nin ihracatı içindeki payı, Samsun ithalatının Türkiye'nin ithalatı içerisindeki incelenmiştir. Söz konu veriler Dünya Bankası, Türkiye İstatistik Kurumu, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'ndan elde edilmiştir.İlgili verilere göre, ekonomisi tarım, hizmetler ve sanayi sektörüne dayanan Samsun'da tarım sektörünün payının azaldığı, hizmetler ve sanayi sektörünün payının arttığı tespit edilmiştir.

Samsun'da sanayi ve ticaret sektörünün gelişimini sağlamak, sektörde yol haritası elde etmek ve stratejik hedefleri katılımcı bir yolla ortaya koymak için sorumlu kuruluşlarla ve sektörde yer alan öncü firmalarla toplantı ve derinlemesine mülakat gibi farklı yöntemler kullanılmıştır. Bu kapsamda sanayi ve ticaret sektörünü geliştirecek temel bulgular aşağıda sıralanmıştır.

1. Samsun sanayisine yeni sanayi alanları kazandırılmalıdır.
2. Sanayinin teknolojik donanım kapasitesi geliştirilmelidir.
3. Samsun Serbest Bölge alanını genişletilmelidir.
4. Lojistik Merkezinin etkinliği artırılmalıdır.
5. Yeni Teknoloji Geliştirme Bölgesi kurulmalıdır.
6. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin kurumsallaşma ve verimlilik düzeyleri geliştirmelidir.
7. İşletmelerin tasarım kapasitesi ve markalaşma düzeyini arttırılmalıdır.
8. Endüstriyel otomasyon kullanımını yaygınlaştırmak.
9. Savunma sanayisi sektörünün stratejik yol haritası oluşturulmalı.
10. Mobilya imalatına odaklı kümelenme gerçekleştirilmelidir.
11. İşletmelerin tedarik sürecinde Samsun sanayisinin payı arttırılmalıdır.
12. Firmalar arası tecrübe paylaşım toplantıları düzenlemelidir.
13. "Samsun Malı" imajı iyileştirilmelidir.
14. Örnek firmalar ve ilgili akademisyenlerin katılımıyla, iyi uygulamalar ve güncel çalışmaların paylaşımı sağlanmalıdır.

1. EYLEM PLANI HAZIRLIK SÜRECİ

Raporun Hedefi

Ülkemizin 2023 vizyonu doğrultusunda sanayi ve ticaret eylem planının genel hedefleri;

- Öncelikli sektörlerin teknolojik donanım kapasitelerini geliştirmek
- Üretim ve ihracatta öncelikli sektörlerin payının artırmak
- Türkiye'nin lojistikteki uluslararası konumunun güçlendirilmek
- KOBİ'leri kurumsallaşma ve yenilikçilik alanında geliştirilmek.
- Üniversite-Sanayi işbirliği ile üretim, yenilikçilik ve ar-ge alanlarında mevcut durumu iyileştirilmek.

2018-2023 Sanayi ve Ticaret Eylem Planının Samsun ili için belirlenmiş olan özel hedefleri ise aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Samsun Sanayi ve Ticaret Eylem Planı Hedefleri

Sanayi ve Ticaret Altyapı Hedefleri	Kurumsal Kapasite Hedefleri	İşbirliği Hedefleri
<ul style="list-style-type: none">- Samsun sanayisine yeni sanayi alanları kazandırmak- Ortak kullanım atölyeleri kurmak- Sanayinin teknolojik donanım kapasitesini geliştirmek- Teknik kolej ihtiyaç analizini yapmak- Samsun Serbest Bölge alanını genişletilmek- KOSGEB Desteklerinin Etki Analizini yapmak- Lojistik Merkezinin etkinliğini artırmak- Yeni Teknoloji Geliştirme Bölgesi kurmak	<ul style="list-style-type: none">- Samsun sanayisi verimlilik istatistiklerini hazırlamak- Küçük ve orta ölçekli işletmelerin kurumsallaşma ve verimlilik düzeylerini geliştirmek- AR-GE destekleri ile ilgili farkındalığı artırmak- İşletmelerin kurumsallaşma, tasarım kapasitesi ve markalaşma düzeyini arttırmak- Endüstriyel otomasyon kullanımını yaygınlaştırmak- Sermaye piyasalarından yararlanma düzeyini artırmak- Savunma sanayisine odaklı kümelenmeyi gerçekleştirmek- Mobilya imalatına odaklı kümelenmeyi gerçekleştirmek- Teknoloji transfer uygulamalarını yaygınlaştırmak- İşletmelerin tedarik sürecinde Samsun sanayisinin payını arttırmak	<ul style="list-style-type: none">- Firmalar arası tecrübe paylaşım toplantıları düzenlemek- Örnek firmalar ve ilgili akademisyenlerin katılımıyla, iyi uygulamalar ve güncel çalışmaların paylaşımını sağlamak.- Endüstriyel ortak yaşam (simbiyoz) anlayışını geliştirmek- "Samsun Mali" imajını iyileştirmek

Çalışma Yöntemi

Sanayi ve Ticaret Eylem Planı hazırlık sürecinde literatür taraması, toplantı ve derinlemesine mülakat gibi farklı yöntemler kullanılmıştır. Bu kapsamda yapılan çalışmalar aşağıda sıralanmıştır.

Tablo 2. Sanayi ve Ticaret Eylem Planı Çalışma Süreci

Tarih	Çalışma Adı
14/112017-5/02/2018	Literatür araştırması
26 Aralık 2017	Samsun Ticaret ve Sanayi Odasında Tüm Paydaşların Katılımı İle Yapılan Çalıştay
3 Ocak 2018	KOSGEB İl Müdürü İle Mülakat
10 Ocak 2018	Samsun Teknopark Genel Müdürü İle Mülakat Teknoloji Transfer Ofisi Proje Yürütücüsü İle Mülakat
12 Ocak 2018	Organize Sanayi Müdürleri İle Çalıştay
17 Ocak 2018	KÜSİ Faaliyetleri Kapsamında Yapılan Toplantıya Katılım
26 Ocak 2018	SS. Samsun Güney SS YapıKoop. Başkanı İle Mülakat
29 Ocak 2018	Samsun Serbest Bölge Müdürü ve Samsun Serbest Bölgesi Kurucu ve İşleticisi A.Ş. Yöneticisi İle Mülakat
8 Şubat 2018	Samsun Ticaret Borsası Genel Sekreteri İle Mülakat
16 Şubat 2018	Samsun Yurt Savunma Sanayi ve Ticaret A.Ş. Genel Müdür İle Mülakat
16 Şubat 2018	BORSAN Grup Yönetim Kurulu Başkanı İle Mülakat
16 Şubat 2018	Sampa Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi İle Mülakat
19 Şubat 2018	Yeşilyurt Demir Çelik A.Ş. Genel Müdürü İle Mülakat
19 Şubat 2018	Samsun Makine Sanayi A.Ş. İdari İşler Müdürü İle Mülakat
23 Şubat 2019	MÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı İle Mülakat
23 Şubat 2019	SAMSİAD Yönetim Kurulu Başkanı İle Mülakat
1 Mart 2018	MEDİKÜM Yönetim Kurulu Başkanı İle Mülakat
1 Mart 2018	SAMGİAD Yönetim Kurulu Başkanı İle Mülakat
1 Mart 2018	MOBİD Başkanı İle Mülakat

Sorumlu Kuruluşlar

- Samsun Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü
- Organize Sanayi Bölge Müdürlükleri
- KOSGEB Samsun İl Müdürlüğü
- Samsun Büyükşehir Belediyesi
- Ticaret ve Sanayi Odaları
- Samsun Teknopark
- Ondokuz Mayıs Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi
- Samsun Serbest Bölge Müdürlüğü
- Samsun Serbest Bölgesi Kurucu ve İşleticisi A.Ş.
- Samsun Ulusal ve Uluslararası Lojistik Merkezi İşletmeciliği Anonim Şirketi
- Samsun İl Ticaret Müdürlüğü
- Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı
- Samsun Mobilyacı İş Adamları Derneği

2.DURUM ANALİZİ

Bu bölümde dünya ekonomisinin ve Türkiye ekonomisinin gelişimi kısaca incelendikten sonra, Samsun ilinin ekonomisi alt başlıklar altında analiz edilmiştir.

Dünya Ekonomisi

Küresel ekonomik faaliyetler, 2016 yılının ikinci yarısından itibaren toparlanmış ve özellikle de gelişmiş olan ülkelerde büyümenin artmasıyla birlikte artma eğilimine girmiştir. Bu gelişmeye rağmen, sürdürülebilir verimlilik artışı için özel sektör yatırımları ve ticaret gerekli olan düzeyde seyretmemesiyle birlikte ücretlerin ve talebin istenilen düzeyde olmaması da küresel büyümenin 2008 krizi öncesindeki düzeyinin altında seyretmesine neden olmuştur (Kalkınma Bakanlığı, 2018:1). 2016 yılı ikinci yarısından itibaren toparlanan küresel ekonomik faaliyetlere karşın, Pasifik ve Orta Doğu kaynaklı jeopolitik risklerin artması, çeşitli ülkelerde yapılan seçimlerin yol açtığı siyasi krizler, dış ticarete korumacılık eğiliminin artması, Birleşik Krallığın Avrupa Birliği (AB)'nden çıkış sürecine (Brexit) yönelik müzakerelerin belirsizliği küresel ekonomiye ilişkin kaygıları arttırmaktadır. Bu gelişmeler dikkate alınarak, IMF'in 2017 yılı Ekim ayında yayınladığı Dünya Ekonomik Görünüm raporuna göre, dünya ekonomisinin 2017 yılında %3,6 oranında, 2018 yılında ise %3,8 oranında büyüyeceği tahmin edilmektedir (Tablo 3).

Tablo 3.Dünya Ekonomisinde Seçilmiş Ekonomik Göstergeler (Yüzde Değişim)

	2015	2016	2017*	2018*
Büyüme (%)				
-Dünya Ekonomisi	3.4	3.2	3.6	3.7
-Gelişmiş Ekonomiler	2.2	1.7	2.2	2
-Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ülkeler	4.3	4.3	4.6	4.9
Dünya Ticaret Hacmi (Mal ve Hizmetler) (%)	2.8	2.4	4.2	4
İthalat				
-Gelişmiş Ekonomiler	4.6	2.7	4	3.8
-Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ülkeler	-0.9	2	4	4.9
İhracat				
-Gelişmiş Ekonomiler	3.8	2.2	3.8	3.6
-Gelişmekte Olan Ekonomiler	1.8	2.5	4.8	4.5
Emtia Fiyatları (%)				
Petrol	-47.2	-15.7	17.4	0.2
Tüketici Fiyatları (%)				
-Gelişmiş Ekonomiler	0.3	0.8	1.7	1.7
-Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ülkeler	4.7	4.3	4.2	4.4

Not: *; International MonetaryFund (IMF) tarafından yapılan tahminleri ifade etmektedir.

Kaynak: IMF, Dünya Ekonomik Görünüm Raporu, Ekim 2017. (World Economic Outlook, October 2017: 15)

Gelişmiş ekonomilerde büyüme artma eğilimine girmesine rağmen verimlilikteki artışın yeterli seviyede olmaması büyümenin potansiyelin altında gerçekleşmesine neden olmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nde başkanlık seçimlerinin olmasıyla ortaya çıkan siyasi belirsizlik ve 2017 yılının ikinci yarısında meydana gelen doğal afetler ABD'de ekonomik büyümenin beklentilerin altında gerçekleşmesine sebep olmaktadır. Ayrıca, 2008 küresel krizinden sonra AB ülkelerindeki toparlanma gelişmiş ekonomilerdeki büyümeyi yukarı çeken faktörlerden biridir. Ancak, Brexit kaynaklı belirsizlikler Avro bölgesindeki büyümeyi baskı altında almaktadır. Bu çerçevede, gelişmiş ekonomilerde 2015 ve 2016 yılında sırasıyla %2,2 ve %1,7 oranında gerçekleşen büyüme oranının 2017 ve 2018 yılında sırasıyla %2,2 ve %2 oranında gerçekleşmesi tahmin edilmektedir (Tablo 1) (Kalkınma Bakanlığı, 2018: 2, IMF, 2017)

Petrol ihracatçısı olan ülkelerdeki büyüme eğiliminin zayıf olmasına rağmen, emtia üreticisi bazı ülkeler ile Çin'deki kamu alt yapı yatırımlarındaki artışın yükselen ve gelişen ekonomilerde beklenin üstünde artmasına neden olmuştur. Nitekim yükselen ve gelişen ekonomilerde 2015 ve 2016 yıllarında %4,3 oranında gerçekleşen büyüme oranının 2017 ve 2018 yıllarında %4,6 ve %4,9 oranına yükselmesi tahmin edilmektedir (Kalkınma Bakanlığı, 2018:2; IMF, 2017) .

2008 küresel krizinin ardından ivme kaybeden dünya ticaret hacmi artış hızının, 2017 yılında %4,2 ve 2018 yılında %4 oranında artacağı beklenmektedir. Diğer yandan enerji fiyatlarındaki yükselme gelişmiş ülkelerde enflasyonun yükselmesine neden olmaktadır. Gelişmiş ekonomilerde 2016 yılında %0,8 olarak gerçekleşen enflasyon oranının 2017 ve 2018 yılında %1,7 olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir. Yükselen ve gelişmiş olan ekonomilerde ise 2016 yılında %4,3 oranında gerçekleşen enflasyonun 2017 ve 2018 yılında %4,2 ve %4,8 oranında gerçekleşmesi beklenmektedir (Tablo 3) (Kalkınma Bakanlığı, 2018: 4, IMF, 2017).

Türkiye Ekonomisi

Türkiye ekonomisi 2015 yılında; %6,1, 2016 yılında; %3,2 oranında büyümüştür. Son beş yıllık dönemde özellikle gelişmekte olan ülkelerde zayıf seyrini sürdüren büyüme Türkiye ekonomisinde iyi bir performans sergilemiştir. 2017 yılının ikinci çeyreğinde ise 2016 yılının ikinci çeyreğine göre yüksek baz etkisine rağmen %5,1 oranında büyümüştür. Türkiye İstatistik Kurumu(TÜİK) tarafından 2017 yılında Türkiye ekonomisinin % 5,5 oranında büyümesi tahmin edilmektedir.

Tablo 4.GSYH Sektörel Büyüme Hızları (Zincirlenmiş Hacim, %Değişim)

2015	2016	2017	2017 (1)
------	------	------	----------

Sektör			I. Çeyrek	II. Çeyrek	
Tarım	9,4	-2,6	1,7	4,7	4,6
Sanayi	5,1	4,2	6,7	6,3	6,6
İmalat Sanayi	5,9	3,8	6	7	
Hizmetler	5,4	3,4	6,4	5,9	5,6

Not: (1); TÜİK Gerçekleşme Tahmini.

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı (KB), 2018 Yılı Programı; TÜİK, 2017a; TCMB Elektronik Veri Dağıtım Sistemi (EVDS).

TÜİK verilerine göre, gayrisafi yurt içi hasılanın (GSYH) sektörel büyüme oranları incelendiğinde, 2015 yılında %9,4 oranında büyüyen tarımsal üretimin 2016 yılında olumsuz hava koşulları nedeniyle %2,6 oranında küçüldüğü görülmektedir. 2017 yılının ikinci çeyreğinde ise tarımsal üretim %4,7 oranında büyümüştür. 2015 yılında %5,1 oranında büyüyen sanayi sektörünün büyüme hızı 2017 yılının ikinci çeyreğinde %6,3 olarak gerçekleşmiştir. İmalat sektörünün katma değeri 2015 yılında %5,9 oranında, 2016 yılında %3,8 oranında ve 2017 yılının ikinci çeyreğinde %6 oranında artmıştır. 2015 yılında %5,4 oranında büyüyen hizmetler sektörü ise 2017 yılının ilk çeyreğinde %5,9 oranında bir büyüme gerçekleştirmiştir (Tablo 5).

Tablo 5. Temel Makro Ekonomik Göstergeler

	2015	2016	2017 (1)
GSYH Büyüme Hızı (Zincirlenmiş Hacim, %)	6,1	3,2	5,5
Toplam Tüketim	5,2	4,7	4,4
Kamu	5,1	10,5	2,7
Özel	5,2	3,8	4,6
Toplam Sabit Sermaye Yatırımı	9,3	2,2	4,8
Kamu	9,4	2,9	4,7
Özel	9,3	2,1	4,8
Toplam Sabit Sermaye Yatırımı/GSYH (%)	29,7	29,3	30,6
Toplam Yurtiçi Tasarruf/GSYH (%)	24,8	24,5	25
Net Mal ve Hizmet İhracatı	0,6	-1,3	1,3
Toplam Mal ve Hizmet İhracatı	4,3	-1,9	10,4
Toplam Mal ve Hizmet İthalatı	1,7	3,7	4,1
GSYH (Milyon TL, Cari Fiyatlarla)	2. 338. 647	2. 608. 526	3. 035. 450
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (GSYH, ABD Doları)	11. 019	10. 883	10. 579

Satın Alma Gücü Paritesine Göre Kişi Başına Düşen Milli Gelir (GSYH, ABD Doları)	24. 324	24. 807	26. 020
Dış Ticaret (Milyar, ABD Doları)			
İhracat (FOB)	143,838	142,529	156,5
İthalat (CIF)	207,234	198,618	222
Dış Ticaret Dengesi	-63,395	-56,088	-65,5
Cari İşlemler Dengesi	-32,118	-32,6	-39,2
Cari İşlemler Dengesi/GSYH	-3,7	-3,8	-4,6
Enflasyon (TÜFE)	8,8	8,53	9,5
Ar-Ge Harcamaları/GSYH	0,88	0,94	-

Not: (1); TÜİK Gerçekleşme Tahmini.

Kaynak: KB, 2018 Yılı Programı; TÜİK, (2017b); TCMB EVDS.

2016 yılında büyümenin kaynakları incelendiğinde, nihai yurt içi talepteki artış büyümenin temel kaynağı olurken net ihracat büyümeyi olumsuz etkilemiştir (TCMB, 2016: 31). Nitekim 2016 yılında net ihracatın büyümeye katkısı %-1,3 olarak gerçekleşirken, toplam tüketim ve toplam sabit sermaye yatırımlarının büyüme katkısı sırasıyla %4,7 ve %2,2 olarak gerçeklemiştir (Tablo 5).

Toplam sabit sermaye yatırımlarının GSYH içindeki payı 2015 yılında %29,7 iken 2016 yılında %29,3 seviyesine düşmüştür. 2015 yılında toplam yurtiçi tasarrufların GSYH içindeki payı %24,8'den 2016 yılında %24,3 seviyesine düşmüştür (Tablo 5). Bu gelişmede kamu tüketiminin 2016 yılında artması ve dolayısıyla da kamu tasarruflarının GSYH içindeki payının düşmesi etkili olmuştur (KB, 2018:13).

Kişi başına düşen milli gelir, 2015 yılında 11 bin 019 dolardan 2016 yılında 10 bin 883 dolara düşmüştür. Satın alma gücü paritesine (SAGP) göre kişi başına düşen milli gelir 2015 yılında 24 bin 324 dolardan 2016 yılında 24 bin 807 dolara yükselmiştir (Tablo 5).

2015 yılında 143 milyar 838 milyon dolar olarak gerçekleşen ihracat 2016 yılında 142 milyar 529 milyon dolara düşmüştür. İthalat, 2015 yılında 207 milyar 234 milyon dolardan 198 milyar 618 milyon dolara düşmüştür. Bu gelişmeler çerçevesinde, 2015 yılında 63 milyar 395 milyon dolar olan dış ticaret açığı düşerek 56 milyar 088 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Cari işlemler hesabı, 2015 yılında 32 milyar 118 milyon dolar açık vermiş ve bu açık 2016 yılında 32,6 milyar dolara yükselmiştir (Tablo 5). Bu gelişmede; enerji fiyatlarındaki düşüşün cari işlemler hesabının iyileşme sürecine katkı sağlamasına rağmen, ihracat artışını sınırlandıran ve turizm gelirlerini azaltan jeopolitik olumsuz gelişmeler etkili olmuştur (TCMB, 2016: 38).

2015 yılında %8,8 oranında gerçekleşen enflasyon 2016 yılında azalarak %8,5 oranında gerçeklemiştir (Tablo 5). 2016 yılında petrol fiyatları başta olmak üzere ithalat fiyatlarının enflasyonu arttırıcı etkisi 2015 yılına göre azalmıştır. 2016 yılının son çeyreğinde döviz kurundaki yükselmenin ve petrol fiyatlarındaki artış

ile birlikte akaryakıt ürünlerine yönelik vergi ayarlamalarının etkisi enerji grubundaki enflasyonun yükselmesine neden olmuştur. Diğer yandan reel birim ücretlerinin enflasyona katkısı 2015 yılına göre yükselmiştir. Ayrıca, Türk lirasındaki değer kaybı yılın son çeyreğinde temel mal grubunda enflasyonu yükseltmiştir. Buna karşılık, 2016 yılında turizm sektöründe daralmanın etkisiyle gıda fiyatlarındaki artışın önceki yıllara kıyasla sınırlı olması ve iç talepteki yavaşlama enflasyon artışını sınırlandıran unsurların başında gelmiştir (TCMB, 2016: 36).

Ar-Ge harcamalarının GSYH içindeki payı ise 2015 yılında %0,88 iken 2016 yılında %0,94 seviyesine yükselmiştir (Tablo 5).

Tablo 6. Takvim Etkisinden Arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi (2010=100)

	2015		2016		2017 (İlk 6 ay)	
	Yıllık Ortalama	Değişim Oranı (%)	Yıllık Ortalama	Değişim Oranı (%)	Yıllık Ortalama	Değişim Oranı (%)
Toplam Sanayi Üretim Endeksi	124,1	2,9	126,3	1,8	129,09	1,9
-İmalat Sanayi	125,4	3,3	127,1	1,4	130,7	1,8
-Madencilik ve Taş Ocakçılığı	107,3	-4,7	108,2	0,9	99,2	-5,3
-Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretim ve Dağıtım	123,6	3,8	129,9	5,1	132,7	5,4
-Ara Malı İmalatı	120,5	0,1	120,8	0,2	122,2	-0,4
-Dayanıklı Tüketim Malı İmalatı	125,4	4,8	121,4	-3,3	130,8	5,9
-Dayanıksız Tüketim Malı İmalatı	121,9	3,1	125,7	3,1	123,5	-2
-Enerji	117,2	3,3	122,9	4,9	125,9	5,6
-Sermaye Malı İmalatı	142,2	7,9	145,1	2,1	155,7	7,1

Kaynak: TÜİK, 2017c; TCMB EVDS.

2015 yılında %2,9 oranında artan toplam sanayi üretim endeksi, 2016 yılında %1,8 ve 2017 yılının ilk altı ayında bir önceki yılın aynı döneminde göre %1,9 oranında artmıştır. Takvim etkisinden arındırılmış sanayi alt sektörleri incelendiğinde, 2015 yılında %3,3 oranında artan imalat sanayi üretim endeksi 2016 yılında %1,4 oranında artmıştır. İmalat sanayi üretim endeksi 2017 yılının ilk altı ayında bir önceki yılın ilk altı ayına göre %1,8 oranında artmıştır. Madencilik ve taş ocakçılık sanayi üretim endeksi 2015 yılında %4,7 oranında azalmış, 2016 yılında %0,9 oranında artmış ve 2017 yılının ilk yarısında %5,3 oranında azalmıştır.

Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretim ve Dağıtım sanayi üretim endeksi 2015 ve 2016 yıllarında sırasıyla %3,8 ve %5,1 oranında artmıştır. Söz konusu sektöre ait endeks 2017 yılının ilk yarısında 2016 yılının ilk yarısına göre %5,4 oranında artmıştır (Tablo 6).

Tablo 7. İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (Mevsimsellikten Arındırılmış)

	2015	2016	2017 (İlk 6 Ay)
Düzey (%)	76,8	77,4	78,2
Yıllık Değişim Oranı (%)	2,4	0,7	1,0

Kaynak: TCMB EVDS.

2015 yılında %76,8 olarak gerçekleşen imalat sanayi kapasite kullanım oranı 2016 yılında %77,4 oranına yükselmiştir. İmalat sanayi kapasite kullanım oranı 2017 yılının ilk yarısında bir önceki yılın aynı dönemine göre %78,2 oranında artmıştır (Tablo 7).

Tablo 8. Kurulan ve Kapanan Şirket İstatistikleri

	2015	2016	2017 (İlk 6 Ay)
Kurulan Toplam (Adet)-Düzey	5.635,2	5.373,4	6.128,8
Kurulan Toplam (Adet)-Yıllık Yüzde Değişim	15,2	-4,6	-1,2
Kapanan Toplam (Adet)-Düzey	1.141,8	1.027,3	1.076,7
Kapanan Toplam (Adet)-Yıllık Yüzde Değişim	-13,4	-10,0	8,1

Kaynak: TCMB EVDS.

Kurulan şirket sayısında 2015 yılında %15,2 artış, 2016 yılında %4,6 azalış ve 2017 yılının ilk yarısında %1,2 azalış olmuştur. Kapanan şirket sayısında da 2015 ve 2016 yılında sırasıyla %13,4 ve %10 azalış gerçekleşmiştir. 2017 yılının ilk yarısında kapanan şirket sayısı bir önceki yılın aynı döneminde göre %8,1 artmıştır (Tablo 8).

Samsun Ekonomisi

Karadeniz Bölgesi'nin ekonomisi ve nüfusu açısından en büyük şehri olan Samsun'un ekonomik yapısı tarım, hizmetler ve sanayi sektörüne dayanmaktadır. Şehrin ekonomisine katkıda bulunan en önemli tarımsal ürünler; buğday, pirinç, mısır, tütün, şeker pancarı, ayçiçeği, fındık, çeltik ve sebzelerdir. Çukurova ovasından sonra gelen Türkiye'nin en verimli ovalarının Bafra ve Çarşamba ovaları olması bölgenin tarımsal ürün talebini gidermekte ve tarım ürünlerinin ihracatı şehrin ekonomisine önemli katkı sağlamaktadır. Samsun'da yapılan hayvancılık, ailelerin geçimini sağlamakla birlikte geliştirilmeye ve yatırım yapılmaya yönelik bir alandır. Samsun ekonomisinde turizm sektörünün payının az olması ile birlikte il merkezi ile ilçe ve köylerde çok sayıda tarihi ve turistik yerler mevcuttur.

Samsun'da imalat sanayinde üretilen ürünlerin başında; sigara, kütük ve inşaat demiri, bakır, gübre, çimento, yedek parça, dükdil boru, vana-pompa, un-yem, ilaç, tıbbi ve cerrahi aletler, mobilya, şekerleme,

hazır giyim, trikotaj, taş-toprak sanayi, temizlik maddeleri, makine, lastik-plastik eşya imalatı gelmektedir (Samsun Ticaret ve Sanayi Odası, Samsun İktisadi Rapor, 2016: 85).

Samsun ilinde kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşım imkânlarının ve ilin Doğu Karadeniz bölgesinin en büyük limanına sahip olması şehrin ekonomisine önemli bir katkı sağlamaktadır.

Samsun, bölgesel ekonomik potansiyeli, insan kaynakları ve fuarcılık geleneği ile ulusal ve uluslararası fuar ve kongre merkezi olma niteliğindedir. Bu amaca yönelik, Samsun Fuar ve Kongre Merkezi 2014 yılında faaliyete geçmiştir.

Tıbbi ve cerrahi el ürünleri üretimi konusunda Türkiye’de merkez konumunda olan Samsun gelişmiş bir altyapıya sahiptir.

Lojistik sektörü, bölge ve ülkemiz genelinde ekonomik ve sosyal kalkınmada önemli bir sektördür. Bu doğrultuda, 2010 yılında TR83 bölgesi için hazırlanan Lojistik Master Planı doğrultusunda Samsun Lojistik Köyü projesi ile stratejik adımlar belirlenmiştir. 2016 tarihinde inşaatına başlanan Samsun Lojistik Köyü projesi 2017 tarihinde tamamlanmıştır.

Gayrisafi Yurtiçi Hasıla

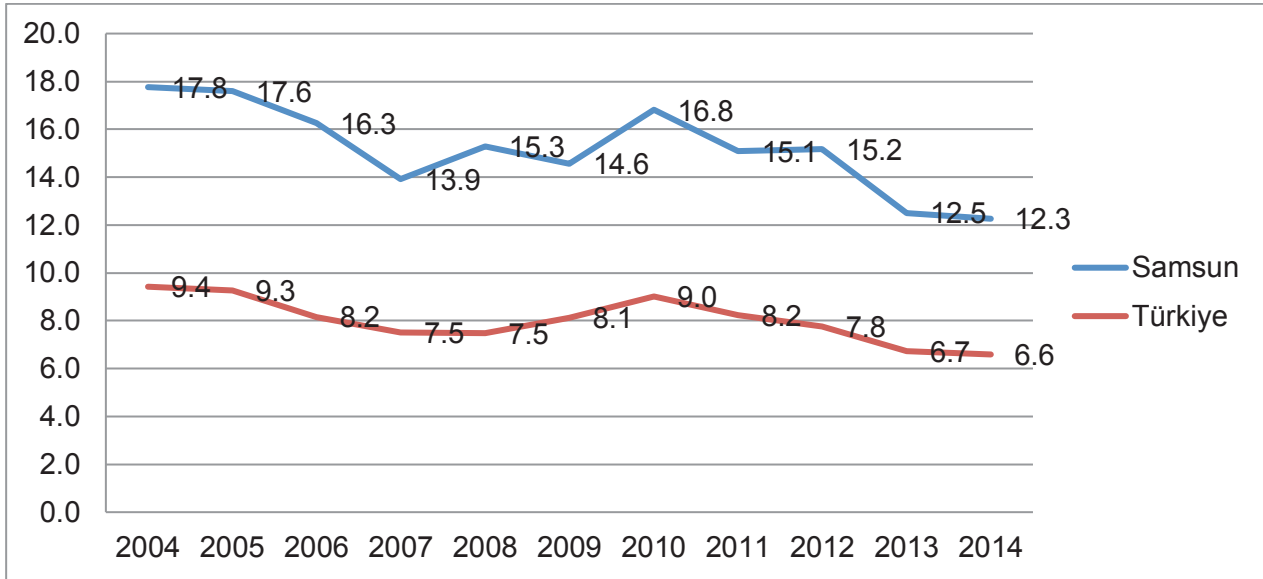
Samsun’da 2004 yılında 7 milyon 40 bin TL olan GSYH 2014 yılında 24 milyon 335 bin TL değerine yükselmiştir. Tarım sektörü GSYH’si 2004 yılında 1 milyon 250 bin TL iken 2014 yılında 2 milyon 983 TL’ye ulaşmıştır. 2004 yılında 1 milyon 4 bin TL olarak gerçekleşen sanayi sektörü GSYH’si 2014 yılında 5 milyon 158 bin TL gerçekleşmiştir. Hizmetler sektörü GSYH’si 2004 yılına 3 milyon 897 bin TL iken 13 milyon 380 bin TL’ye ulaşmıştır (Tablo 9)¹.

Tablo 9.Samsun İli Sektörel GSYH (2009 Bazlı)

	Tarım	Sanayi	Hizmetler	GSYH
2004	1.250.483,77	1.004.937,78	3.897.157,31	7.040.402,63
2005	1.453.134,93	1.232.427,03	4.526.411,41	8.258.782,98
2006	1.576.068,40	1.587.123,79	5.319.135,53	9.698.580,07
2007	1.460.250,92	1.837.911,93	5.998.739,80	10.490.853,97
2008	1.873.794,48	2.125.356,52	6.910.763,58	12.254.424,51
2009	1.770.653,19	2.056.211,77	7.021.755,67	12.164.815,42
2010	2.388.588,91	2.519.579,09	7.587.025,35	14.211.637,39
2011	2.491.592,03	3.154.691,45	8.889.105,81	16.523.466,85
2012	2.886.330,72	3.722.214,73	10.182.766,32	19.024.549,54
2013	2.696.265,25	4.433.956,90	11.754.973,03	21.558.218,72
2014	2.983.894,93	5.158.551,55	13.380.244,27	24.335.057,65

¹ Bu bölümdeki veriler Türkiye İstatistik Kurumu’ndan elde edilmiştir. Nitekim TÜİK il bazındaki verileri 2014 yılına kadar yayımlaması nedeniyle bu bölümde güncel veriler yer almamaktadır.

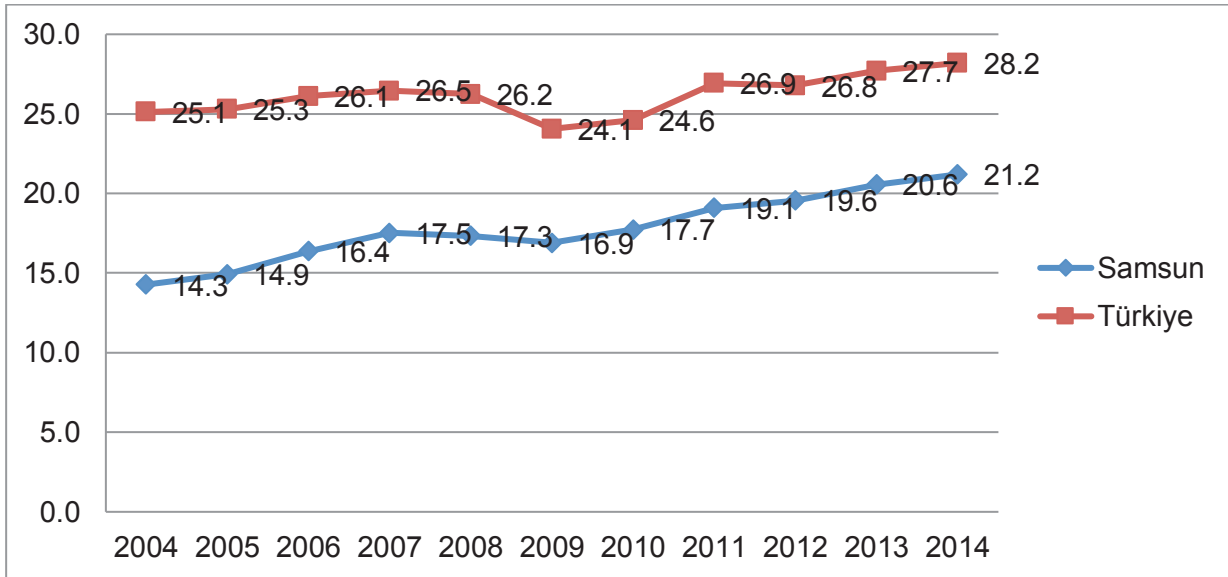
Kaynak: TÜİK, 2017d

Şekil 1. Türkiye ve Samsun Tarım Sektörünün GSYH Payı (%)

Kaynak: TÜİK, 2017d

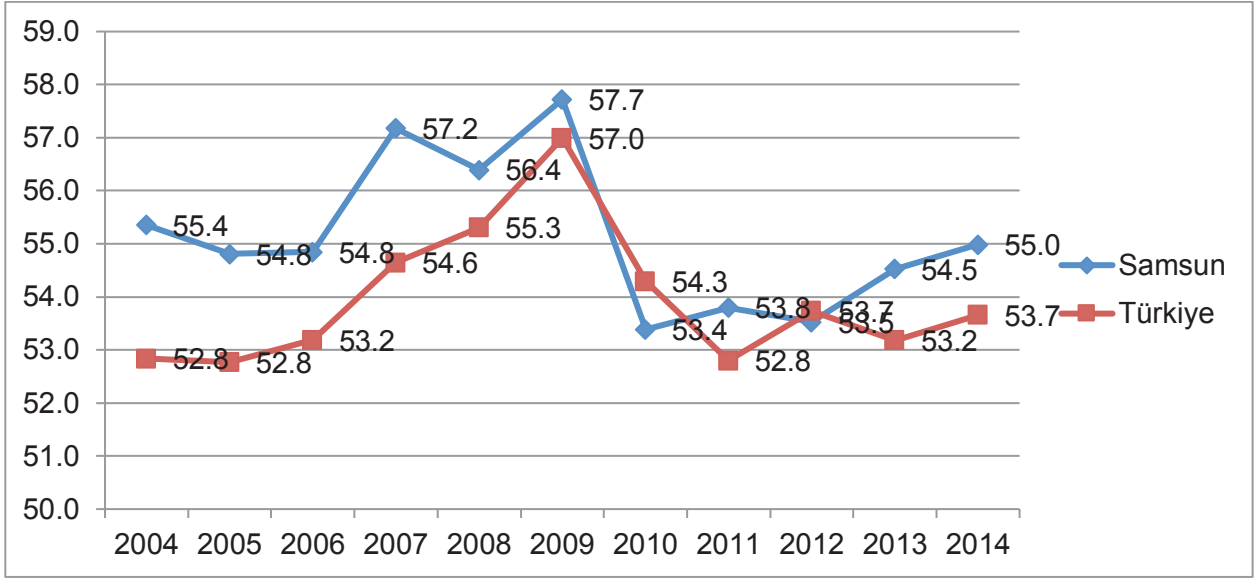
Türkiye’de tarım sektörünün GSYH içindeki payı 2004 yılında %9,4 olarak gerçekleşirken 2014 yılında %6,6 seviyesine düşmüştür. Samsun’da tarım sektörünün Samsun’un toplam GSYH içerisindeki payı 2004 yılında %17,8’den %12,3’e gerilemiştir (Şekil 1).

Şekil 2. Türkiye ve Samsun Sanayi Sektörünün GSYH Payı (%)

Kaynak: TÜİK, 2017d

2004 yılında Türkiye’de sanayi sektörünün GSYH içerisindeki payı %14,3 iken 2014 yılında %21,2’ye yükselmiştir. 2004 yılında Samsun’da sanayi sektörünün Samsun’un toplam GSYH içerisindeki payı %25,1’den yükselerek %28,2 olarak gerçeklemiştir (Şekil 2).

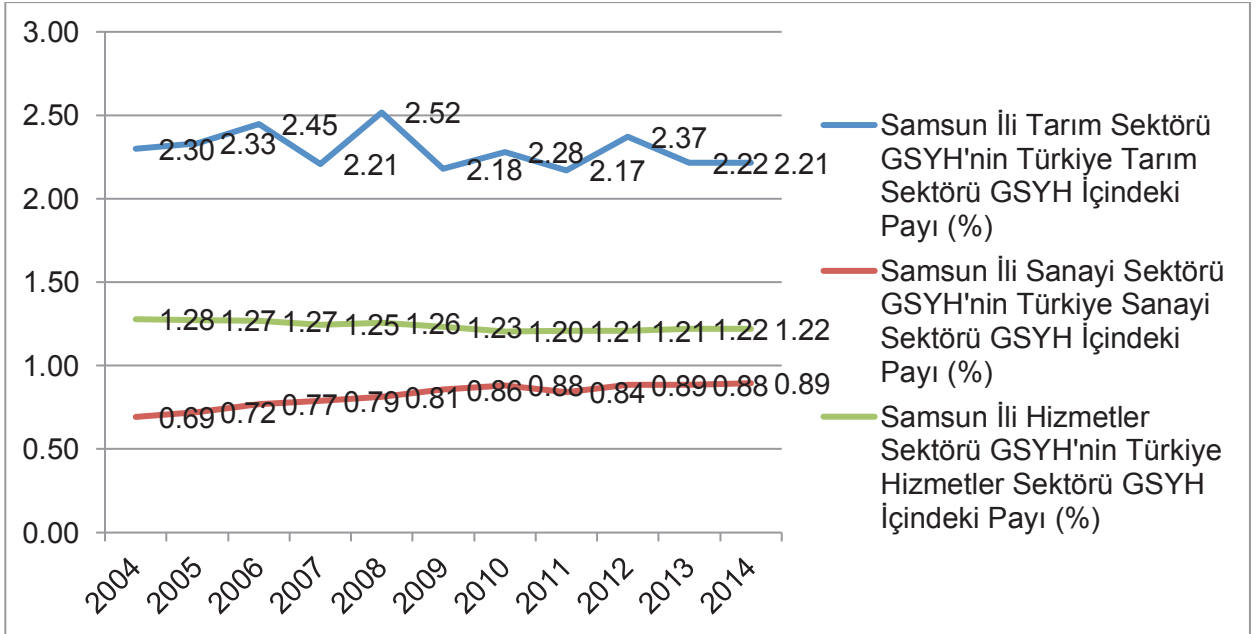

Şekil 3. Türkiye ve Samsun Hizmetler Sektörünün GSYH Payı (%)

Kaynak: TÜİK, 2017d

Türkiye’de 2004 yılında hizmetler sektörünün GSYH içindeki payı %52,8 olarak gerçekleşmiş, 2014 yılında %53,7 seviyesine yükselmiştir. 2004 yılında Samsun’da hizmetler sektörünün Samsun’un GSYH içindeki payı %55,4’den %55’e düşmüştür (Şekil 3).

Bu verilerden de görüldüğü üzere, Samsun ekonomisinde sanayi sektörünün GSYH içerisindeki payı artarken tarım sektörünün GSYH içerisindeki payı azalmaktadır.

Şekil 4. Samsun İli Sektörel GSYH'nin Türkiye'nin Sektörel GSYH İçindeki Payı

Kaynak: TÜİK, 2017d

Şehrin tarım sektörü GSYH'sinin Türkiye'nin tarım sektörü GSYH içindeki payı ise 2004 yılında %2,30 iken 2014 yılında %2,21 seviyesine düşmüştür. 2004 yılında %1,28 olan Samsun'un sanayi sektörü GSYH'sinin Türkiye'nin sanayi sektörü GSYH içindeki payı 2004 yılında %1,28'den %1,22'ye düşmüştür. Samsun'un hizmetler sektörü GSYH'sinin toplam hizmetler sektörü içindeki payı ise %0,89'a yükselmiştir (Şekil 4).

Tablo 10. Türkiye ve Samsun İli Kişi Başına Düşen GSYH (2009 Bazlı)

	Türkiye (TL)	Türkiye (ABD Doları)	Samsun GSYH (TL)	Samsun (ABD Doları)	Samsun Türkiye Oranı (%)	Samsun Sıra
2004	8.536	5.961	5.815	4.061	68	44
2005	9.844	7.304	6.793	5.040	69	42
2006	11.389	7.906	7.943	5.513	70	39
2007	12.550	9.656	8.554	6.582	68	40
2008	14.001	10.931	9.952	7.770	71	40
2009	13.870	8.980	9.796	6.342	71	41
2010	15.860	10.560	11.357	7.562	72	44
2011	18.788	11.205	13.195	7.870	70	45
2012	20.880	11.588	15.199	8.435	73	41
2013	23.766	12.480	17.154	9.008	72	39
2014	26.489	12.112	19.224	8.790	73	38

Kaynak: TÜİK 2017d; Samsun Ticaret ve Sanayi Odası, Samsun İktisadi Rapor, 2016: 87

Kişi başına düşen GSYH 2004 yılında 4 bin 061 dolardan 2014 yılında 7 bin 790 dolara yükselmiştir. Kişi başına düşen GSYH bakımından Samsun 2004 yılında 44. sırada iken 2014 yılında 38. sıraya yükselmiştir. Samsun ilinin kişi başına düşen GSYH 'sinin Türkiye'nin kişi başına düşen GSYH'ye oranı ise 2004'de %68'den 2014'de %73'e yükselmiştir (Tablo 10).

Samsun İli Sanayi Sektörü

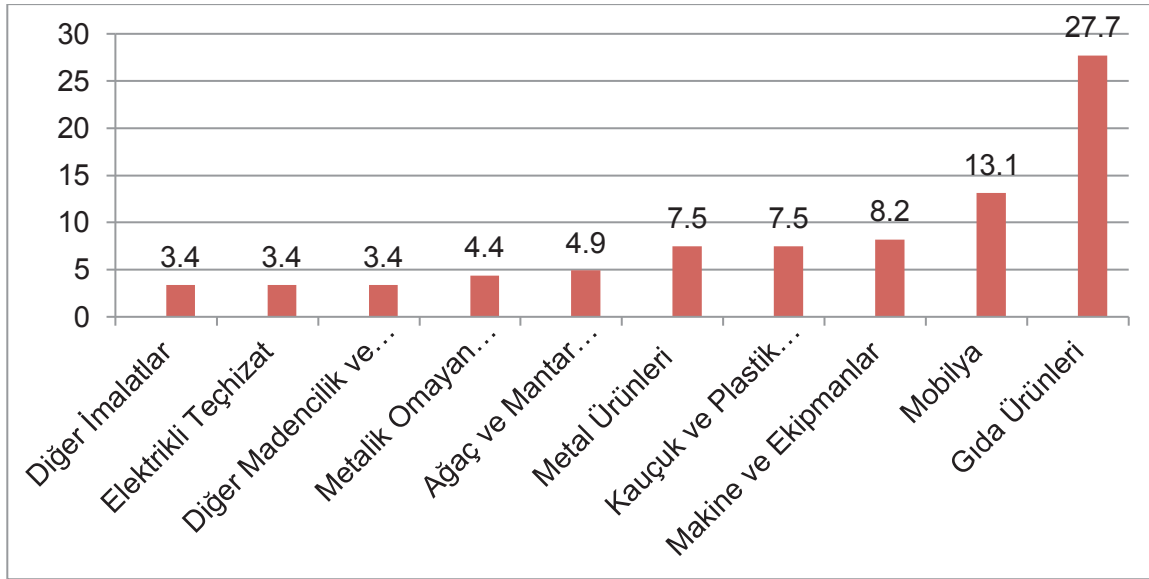
Sanayi sicil kayıtlarında yer alan 2016 yılı verilerine göre, sanayi işletmeleri; İstanbul (%31), Bursa (%8), Ankara (%7), Ankara (%7), İzmir (%5), Konya (%4), Gaziantep (%3), Denizli (%3), Kocaeli (%2), Adana (%2), Tekirdağ (%2), Kayseri (%2), Mersin (%2) olmak üzere; toplamda %71'i on iki ilimizdedir. Bölgelere göre sanayi işletmelerinin dağılımı incelendiğinde; %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %4'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesinde yer aldığı görülmektedir (Bayraktar, 2017: 14).

2016 yılında sanayi işletmeleri bölgelere göre dağılımı değerlendirildiğinde; %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz

Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesinde yer almaktadır (Bayraktar, 2017: 14).

Samsun ilinde 2016 yılında sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 2146'dır. Samsun ili Türkiye'nin toplam sanayi işletmesi içerisinde %1'lik pay ile sanayisi gelişmiş illerimiz arasında yer almaktadır. Karadeniz Bölgesi'ndeki iller sanayi açısından değerlendirildiğinde, Samsun ili %19'luk pay ile ilk sıradadır. İli takip eden iller sırasıyla; Düzce (%10), Trabzon (%10), Çorum (%10), Bolu (%7), Kastamonu (%6), Ordu (%5), Rize (%5), Amasya (%4), Tokat (%4), Zonguldak (%4), Karabük (%4), Sinop (%3), Giresun (%3), Bartın (%3), Gümüşhane (%1), Artvin (%1), ve Bayburt (%1) illeridir² (Bayraktar, 2017: 14).

Samsun'da sanayi işletmelerinin sektörel dağılımı incelendiğinde, ilk sırada %27,7'lik oranla gıda, ikinci sırada %13'lük oranla mobilya ve üçüncü sırada %8,2'lik oranla makine ve ekipman ürünleri yer almaktadır (Şekil 5).

Şekil 5. Samsun İlinde İşletmelerin Dağılımı (%)

Kaynak: T.C. Bilim ve Sanayi Teknoloji Bakanlığı, Sanayi Genel Müdürlüğü, 81 İl Sanayi Durum Raporu (2016): 996.

Tablo 11. Samsun İlinde İmalatçı Firma Sayısı (Temmuz 2017)

2017 Temmuz	İmalatçı Firma Sayısı	İstihdam
Gıda Sanayi	581	7766
Tekstil Sanayi	96	3575
Orman Ürünleri-Mobilya Sanayi	413	2790
Kağıt-Kağıt Ürünleri Sanayi	12	288
Kimya-Plastik Sanayi	197	3856

² Bu bölümde, Samsun Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü'nün çalışanı olan mühendis Ferhan Bayraktar tarafından hazırlanan Samsun İli 2016 Yıllık Ar-Ge ve Yenilikçilik Potansiyel Raporundan yararlanılmıştır.

Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	122	2320
Makine-Metal Sanayi	361	6051
Diğer Sanayi Grupları	173	3351
Toplam	1955	29997

Kaynak:Veriler, Samsun Bilim ve Sanayi Teknoloji İl Müdürlüğü'nden temin edilmiştir.

Samsun'da Temmuz 2017 itibariyle toplam 1955 adet imalatçı firma mevcut olup sektörler bazında imalatçı firma sayısı incelediğinde ilk sırada 581 adet firma ile gıda sanayi, ikinci sırada 413 adet firma ile orman ürünleri-mobilya sanayi ve üçüncü sırada 361 adet firma ile makine-metal sanayi gelmektedir.

Organize Sanayi Bölgeleri

Samsun'da 1980 sonrası dönemde Organize Sanayi Bölgelerinin (OSB) kurulması ve özel sektör yatırımları sanayi sektörünün hızla gelişmesini sağlamıştır.

Samsun ilinde Merkez OSB, Kavak OSB, Bafra Karma ve Medikal İhtisas OSB, Havza İhtisas OSB, Samsun Gıda İhtisas OSB ve Çarşamba OSB olmak üzere toplam 6 adet OSB bulunmaktadır (Tablo 12).

Samsun OSB'nin doluluk oranı %100'dür. Kavak OSB'de parsellerin tahsisine devam edilmektedir. Bafra OSB'nin unvanı 08.06.2016 tarihinde Samsun-Bafra Karma ve Medikal İhtisas Organize Sanayi Bölgesi olarak değiştirilmiştir. Bafra OSB'de doluluk oranı %100'dür. Havza Tarımsal Ürün İşleme ve Tarım Makinaları İhtisas Organize Sanayi Bölgesinde arsa tahsis aşamasına gelinmiştir (Samsun Ticaret ve Sanayi Odası, 2017:12). Çarşamba OSB 04.12.2017 tarihinde tüzel kişilik kazanmıştır. Çarşamba Şeker Fabrikası arazisinden toplam 82 hektarlık bir alan Özelleştirme İdaresi başkanlığından devralınmıştır. Çarşamba OSB'nin altyapı çalışmalarına başlanması için 05.12.2017 tarihi ile Valilik kanalıyla Bakanlığa başvuruda bulunulmuştur. Alt yapı kredisinin onayıyla birlikte imar, parselasyon ve alt yapı çalışmalarına başlanılacaktır.

Tablo 12.Samsun OSB Bilgileri

Temmuz 2017	Samsun Merkez OSB	Samsun Gıda OSB	Bafra Karma ve Medikal İhtisas OSB	Kavak OSB	Havza Tarım. Ür. İşl. ve Tarım Makine. İhtisas OSB	Toplam	Kar	İhtisas
Üretim	97	12	24	0	24	157	14	12
Proje	1	1	5	0	6	13	12	1
İnşaat	2	11	5	0	8	26	15	11
Üretime Ara Veren	5	0	0	0	2	7	7	0
Kapalı	0	0	2	0	7	9	9	0
Boş Parsel	0	0	21	7	12	173	33	14

Sayısı				9					0
Tahsis Edilen								18	
Parsel Sayısı	105	24	37	0	47	0	213	9	24
Toplam				7				22	16
Parsel Sayısı	105	24	58	9	59	61	386	2	4
İstihdam								624	60
Sayısı	4991	184	350	0	721	0	6	62	4
				1					
Alan(Ha)	161	47	128	0	104	97	637	39	24
				0				3	4
Doluluk									
Oranı(%)	100	100	64%	0	80	0	55	85	15

Kaynak:Veriler, Samsun Bilim ve Sanayi Teknoloji İl Müdürlüğü'nden temin edilmiştir.

Samsun'da üretim ve ihracatın önemli bir kısmı başta Merkez OSB'de olmak üzere OSB'lerde gerçekleşmektedir. OSB'lerde ağırlıklı olarak makine sanayine yönelik yedek parça, enjeksiyon ürünler, cerrahi el aletleri ve medikal ürünlerin imalatı, mobilya imalatı ile gıda sektörü faaliyetinde bulunan işletmeler bulunmaktadır.

Küçük Sanayi Siteleri

Samsun ilinde Temmuz 2017 itibariyle toplam 15 adet küçük sanayi sitesi (KSS) mevcuttur Tekkeköy ilçesinde 3 adet, Canik ilçesinde 2 adet, Çarşamba ilçesinde 1 adet, Bafra ilçesinde 2 adet, Terme ilçesinde 1 adet, Ondokuzmayıs ilçesinde 1 adet, Alaçam ilçesinde 1 adet, Vezirköprü ilçesinde 1 adet, Havza ilçesinde 2 adet ve Ladik ilçesinde 1 adet küçük sanayi sitesi mevcuttur (Tablo 13) (Samsun Ticaret ve Sanayi Odası, 2017: 6).

Küçük sanayi sitelerinde faaliyette bulunan 8 bin 577 adet işyeri, 502 adet boş işyeri olmak üzere toplam 9 bin 079 adet işyeri olup faaliyette bulunan işyerlerinde toplam 23 bin 751 kişi çalışmaktadır.

Tablo 13.Küçük Sanayi Siteleri (Temmuz 2017)

KSS Adı	Dolu İşyeri Sayısı	Boş İşyeri Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Samsun 19 Mayıs S.S.	1416	40	3250
Bafra 1.Bölüm S.S.	330	30	1200
Bafra 2.Bölüm S.S.	230	30	700
Çarşamba S.S.	600	0	2300
Ladik S.S.	120	0	250
Samsun Merkez S.S.	820	0	2736
Vezirköprü S.S.	236	0	1300
Havza S.S.	110	0	320
Alaçam S.S.	178	25	500

19 Mayıs İlçesi S.S.	110	50	250
Terme S.S.	400	0	1300
Samsun İlkadım S.S.	934	192	1700
Samsun Örnek S.S.	530	135	1400
Samsun Gülsan S.S.	1750	0	6460
Yirmibeş Mayıs S.S.	53	0	85
Toplam	8577	502	23751

Kaynak:Veriler, Samsun Bilim ve Sanayi Teknoloji İl Müdürlüğü'nden temin edilmiştir.

Serbest Bölgeler

Samsun Serbest Bölgesi'nin 14 Aralık 1995 tarih ve 95/7523 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla 73.150 m²'lik bir alanda Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir (TCDD) yollarından devralınmak suretiyle yeri ve sınırları belirlenmiştir.

Yap-İşlet-Devret modeline göre, bölgenin kurulması ve işletilmesi, Sasbaş Samsun Serbest Bölgesi Kurucu ve İşleticisi A.Ş.'ye 30 yıllık bir süre ile yetki verilmiştir (Bayraktar, 2017: 18). Samsun Serbest Bölgesi Samsun Liman sahası içinde 20 Mart 1998 tarihinde resmi olarak açılarak hizmete girmiştir.

Samsun Serbest Bölgede, ağaç masif panel, tıbbi malzeme, ilaç dolumu ve ilaç ampülü üretimi gerçekleştirilmektedir. Bölgede, alım satım ve üretim konusunda faaliyet ruhsatı alan firmalar ile depo kullanma belgesi sahibi kullanıcılar tarafından buğday, kepek, küspe, mısır, soda, kostik soda ticareti yapılmakta ve böylelikle yerli sanayicinin ihtiyaç duyduğu hammadde ve ara malları bölgeden kolaylıkla temin etmektedirler (Bayraktar, 2017: 19).

Samsun Serbest Bölgesinin toplam ticaret hacmi 2002-2016 döneminde %579, oranında artmıştır. Bölgenin 2015 yılında 120 Milyon 919 bin 752 dolar olan toplam ticaret hacmi 2016 yılında 80 Milyon 897 bin 235 dolara düşmüştür. 2016 yılında toplam ticaret hacmi 2015 yılına göre, %33,1 oranında azalmıştır. Ayrıca, Samsun Serbest Bölgesinde 2016 yılındaki toplam ticaretin %12,46'sı bölgeden yurtdışına, %44,13'ü bölgeden Türkiye'ye, %39,32'si yurtdışından bölgeye olarak gerçekleşmiştir (Samsun TSO, 2017: 7).

Ticaret ve Sanayi Odaları

Samsun ilinde; Samsun Ticaret ve Sanayi Odası (TSO), Çarşamba TSO, Terme TSO, Bafra TSO, Vezirköprü TSO ve Havza TSO olmak üzere 6 adet Ticaret ve Sanayi Odası mevcuttur. 20.06. 2017 tarihinde söz konusu odalara kayıtlı toplam faal üye sayısı 10.598 adet olup 1.604 adedi Anonim Şirket, 4.995 adedi Limited Şirket, 3.666 adedi gerçek kişi ticari işletme, 229 adedi kooperatif, 56 adedi kollektif şirket, 47 adedi iktisadi işletme ve 1 adedi komandit şirkettir.

20.06.2017 tarihinde Samsun ilinde faaliyette bulunan firmaların %64,6'sı Samsun TSO, %13,3'ü Bafra TSO, %9,9'u Çarşamba TSO, %4,9'u Terme TSO, %3,8'i Vezirköprü TSO ve %3,5'i Havza TSO üyesidir (Samsun TSO, 2017: 7).

İSO 500 Firmaları

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından yapılan Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu anketine göre, 2015 yılında ankete katılan ilk 500 sanayici arasına 6 adet, ikinci 500 sanayici arasına 6 adet Samsun firması girmiştir. 2016 yılında ankete katılan ilk 500 sanayici arasına ise 5 adet, ikinci 500 sanayici arasına da 5 adet Samsun firması girmiştir (Tablo 14).

Tablo 14. İSO 500 Firmaları

İlk 500	2016 Sıra	2015 Sıra	Kuruluşlar	Kayıtlı Odası	Özel Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
	99	109	Yeşilyurt Demir Çelik Endüstrisi ve Liman İşlet.Ltd. Şti.	Samsun Ticaret ve Sanayi Odası	92	969.165.558
	-	332	Samsun Makina Sanayi A.Ş.	Samsun Ticaret ve Sanayi Odası	-	-
	462	345	Borsan Kablo Elektrik Aydınlatma İnş. San.veTic.A.Ş.	Samsun Ticaret ve Sanayi Odası	451	261.698.269
	398	373	Ulusoy Un San. ve Tic. A.Ş.	Samsun Sanayi ve Ticaret Odası	389	307.588.321
	372	381	Özyılmaz Fındık Tic. ve San. Ltd. Şti.	Çarşamba Ticaret ve Sanayi Odası	363	334.679.352
	469	497	Karaçuha Tarım Ürünleri İth.İhr. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Terme Ticaret ve Sanayi Odası	458	255.412.670
İkinci 500	14	15	Vezirköprü Orman Ürünleri ve Kağıt Sanayi A.Ş.	Vezirköprü Ticaret Odası ve Sanayi Odası	14	236.320.439
	154	168	Erçal Fındık Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Samsun Ticaret ve Sanayi Odası	152	187.158.196
	140	217	Sampa Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Samsun Ticaret ve Sanayi Odası	138	193.102.412
	-	232	Elif Fındık San. Ve Tic. Ltd.Ş.	Terme Ticaret ve Sanayi Odası	-	-
	350	243	Yeşilyurt Enerji Üretim. A.Ş.	Samsun Ticaret ve Sanayi Odası	347	136.682.156
	338	453	Adeka İlaç San. Ve Tic. A.Ş.	Samsun Ticaret ve Sanayi Odası	335	139.551.365

Kaynak: İstanbul Sanayi ve Ticaret Odası (İSO).

Kurulan ve Kapanan Firma İstatistikleri

Samsun'da 2016 yılı Mayıs ayında 83 firma, 2017 yılının Mayıs ayında 121 firma kurulmuştur. 2017 yılının Mayıs ayında kurulan firmalardan 63 adedi şirket, 1 adedi kooperatif, 57 adedi gerçek kişidir. İl'de 2016 yılının Mayıs ayında 7 adet, 2017 yılının Mayıs ayında 2 adet firma tasfiye edilmiştir. 2016 yılının Mayıs ayında 15 adet, 2017 yılının Mayıs ayında 26 adet firma kapanmıştır. Kapanan firmaların 11 adedi şirket, 15 adedi de gerçek kişidir (Tablo 15).

Tablo 15. Kurulan ve Kapanan Firma İstatistikleri

	2017 (Mayıs)	2016 (Mayıs)
Kurulan	121	83
Şirket	63	38
Kooperatif	1	1
Gerçek Kişi	57	44
Tasfiye	2	7
Şirket	2	4
Kooperatif	0	3
Kapanan	26	15
Şirket	11	3
Kooperatif	0	2
Gerçek Kişi	15	10

Kaynak: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB).

Samsun İli Dış Ticareti

2004 yılında 108 bin 816 dolar olan ihracat, 2017 yılında 463 bin 006 dolara yükselmiştir. 2017 yılında ihracat 2016 yılına göre %26 oranında artmıştır. 2004 yılında Samsun ili ihracatının Türkiye ihracatındaki payı %0,17 iken 2017 yılında %0,29 oranına yükselmiştir (Tablo 16).

Tablo 16.Samsun İlinin ve Türkiye'nin İhracatı (Bin ABD Doları)

	Samsun'un İhracatı	Türkiye'nin İhracatı	İhracat Payı (%)
2004	108.817	63.167.153	0,17
2005	118.872	73.476.408	0,16
2006	158.329	85.534.676	0,19
2007	218.370	107.271.750	0,20

2008	459.818	132.027.196	0,35
2009	304.163	102.142.613	0,30
2010	275.084	113.883.219	0,24
2011	441.316	134.906.869	0,33
2012	422.749	152.461.737	0,28
2013	423.885	151.802.637	0,28
2014	465.628	157.610.158	0,30
2015	398.436	143.838.871	0,28
2016	367.592	142.529.584	0,26
2017	463.006	157.055.371	0,29

Kaynak: TÜİK, 2017e.

İthalat 2004 yılında 265 bin 569 dolar, 2017 yılında da 792 bin 731 dolar olarak gerçekleşmiştir. İl ithalatı 2017 yılında bir önceki yıla göre %34 oranında artmıştır. İl ithalatının Türkiye ithalatındaki payı 2004 yılında %0,27 oranından 2017 yılında %0,34 oranına yükselmiştir (Tablo 17).

Tablo 17.Samsun İlinin ve Türkiye'nin İthalatı (Bin ABD Doları)

	Samsun'un İthalatı (\$)	Türkiye'nin İthalatı (\$)	İthalat Payı (%)
2004	265.569	97.539.766	0,27
2005	263.925	116.774.151	0,23
2006	346.857	139.576.174	0,25
2007	521.955	170.062.715	0,31
2008	784.032	201.963.574	0,39
2009	479.458	140.928.421	0,34
2010	612.437	185.544.332	0,33
2011	946.107	240.841.676	0,39
2012	1.006.611	236.545.141	0,43
2013	767.694	251.661.250	0,31
2014	786.697	242.177.117	0,32
2015	670.485	207.234.359	0,32
2016	589.776	198.618.235	0,30
2017	792.731	233.791.662	0,34

Kaynak: TÜİK, 2017e.

Tablo 18.Samsun Gümrük Müdürlüğünde ve Türkiye Gümrük Müdürlüklerinde Yapılan İhracat (Bin ABD Doları)

	Samsun Gümrük İhracat İşlemi (\$)	Türkiye İhracatı (\$)	Samsun Gümrük İhracatının Payı (%)
2004	133.088	63.167.153	0,21
2005	189.838	73.476.408	0,26
2006	285.347	85.534.676	0,33
2007	436.550	107.271.750	0,41

2008	858.120	132.027.196	0,65
2009	665.246	102.142.613	0,65
2010	922.522	113.883.219	0,81
2011	1.042.642	134.906.869	0,77
2012	1.123.304	152.461.737	0,74
2013	1.244.599	151.802.637	0,82
2014	1.228.463	157.610.158	0,78
2015	1.017.012	143.838.871	0,71
2016	837.480	142.529.584	0,59
2017	979.154	157.055.371	0,62

Kaynak: TÜİK, 2017e

Samsun Gümrük Müdürlüğünce yapılan ihracat 2004 yılında 133 bin 088 dolardan 2017 yılında 979 bin dolara ulaşmıştır. Samsun Gümrük Müdürlüğünce yapılan ihracatın Türkiye Gümrük Müdürlükleri tarafından yapılan ihracat içindeki payı 2004 yılında %0,21'den 2017 yılında %0,62'ye yükselmiştir (Tablo 19).

Tablo 19.Samsun Gümrük Müdürlüğünde ve Türkiye Gümrük Müdürlüklerinde Yapılan İthalat (Bin ABD Doları)

	Samsun Gümrük İthalat İşlemi (\$)	Türkiye İthalatı (\$)	Samsun Gümrük İthalatının Payı (%)
2004	410.315	97.539.766	0,42
2005	543.835	116.774.151	0,47
2006	723.435	139.576.174	0,52
2007	1.075.222	170.062.715	0,63
2008	1.885.174	201.963.574	0,93
2009	1.145.672	140.928.421	0,81
2010	1.631.050	185.544.332	0,88
2011	2.032.872	240.841.676	0,84
2012	1.879.231	236.545.141	0,79
2013	2.136.469	251.661.250	0,85
2014	2.478.662	242.177.117	1,02
2015	2.156.165	207.234.359	1,04
2016	1.760.662	198.618.235	0,89
2017	2.303.553	233.791.662	0,99

Kaynak: TÜİK, 2017e

2004 yılında Samsun Gümrük Müdürlüğünce yapılan ithalat 410 bin 315 dolarından 2017 yılında 2 milyon 303 bin ABD dolara ulaşmıştır. Samsun Gümrük Müdürlüğünce yapılan ithalatın Türkiye Gümrük Müdürlükleri tarafından yapılan ithalat içindeki payı 2004 yılında %0,42'den 2017 yılında %0,99'a yükselmiştir (Tablo 17).

Araştırma Geliştirme Faaliyetleri

Samsun ilinde, Ondokuz Mayıs Üniversitesi kampüsü sınırlarında olan 1 adet Teknoloji Geliştirme Bölgesi mevcuttur. Samsun Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici A.Ş.'nin kuruluş çalışmaları 2010 yılı Haziran ayında başlatılmış ve Teknoloji Geliştirme Bölgesi 2014 yılı ikinci çeyreğinde hizmete girmiştir.

Samsun Teknopark; yazılım, bilişim ve iletişim teknolojileri, telekomünikasyon, elektronik, ilaç, makine ve teçhizat imalatı, kimya, havacılık, enerji, otomotiv sektörü gibi ar-ge çalışmalarını yürüten 42 ar-ge firması, 12 kuluçka firması ve 116 kalifiye Ar-Ge ve yazılım personeline ev sahipliği yapmaktadır³ (Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl müdürlüğü, İl Brifingi, Temmuz 2017).

İlde 2013 yılında, T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın Ar-Ge Merkezlerinin kurulması ile ilgili desteğinden faydalanmak suretiyle SAMPA Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından Ar-Ge merkezi kurulmuştur.

İlde tek Ar-Ge merkezi olan SAMPA Otomotiv; 2014 yılı Ağustos ayında girdiği akreditasyon denetimi ile Ar-Ge merkezini akredite hale getirmiştir⁴.

Tablo 20. SAMPA Otomotiv Ar-Ge Merkezi'nin Personel Dağılımı

	1. Faaliyet Dönemi	2. Faaliyet Dönemi	3. Faaliyet Dönemi	4. Faaliyet Dönemi
Araştırmacı	55	62	56	50
Teknisyen	13	16	13	13
Destek Personeli	6	2	3	2
Toplam	74	80	72	60

Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, SAMPA Ar-Ge Merkezi

Tablo 21. SAMPA Otomotiv Ar-Ge Merkezi Projelerinin Durumu

Projelerin Durumu	1. Faaliyet Dönemi	2. Faaliyet Dönemi	3. Faaliyet Dönemi	4. Faaliyet Dönemi
Tamamlanan	10	10	30	19
Devam Eden	16	25	21	21
Planlanan	16	29	28	19

Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, SAMPA Ar-Ge Merkezi

Söz konusu merkezin, 2018 yılında (4. Faaliyet dönemi), 50 kişi araştırmacı, 13 kişi teknisyen, 2 kişi destek personel olmak üzere 60 çalışanı mevcuttur (Tablo 20). Merkezin 2014 yılında 10 adet, 2018 yılında 19 adet tamamlanan projeleri, 2014 yılında 16 adet, 2018 yılında 21 adet devam eden projeleri, 2014 yılında 16 adet, 2018 yılında 16 adet planlanan projeleri mevcuttur (Tablo 21).

³Veriler, Samsun Bilim ve Sanayi Teknoloji İl Müdürlüğü'nden temin edilmiştir.

⁴ Bu bölümde, Samsun Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü'nün çalışanı olan mühendis Ferhan Bayraktar tarafından hazırlanan Samsun İli 2016 Yıllık Ar-Ge ve Yenilikçilik Potansiyel Raporundan yararlanılmıştır.

İldeki sinai mülkiyet hakları incelendiğinde; 2006 yılında marka başvuru sayısının 464 adetten 2017 yılında 825 adede yükseldiği görülmektedir. 2006'da %0,85 oranında olan marka başvurusu sayısının Türkiye'nin toplam marka başvuru sayısı içerisindeki payı 2007'de %0,78'e düşmüştür. 2017 yılında marka başvuru sayısı 2016 yılına göre %35 artmıştır. Samsun marka başvuru sayısı sıralamasında 2006 yılında 15. sıradan 2017 yılında 18. sıraya düşmüştür (Tablo 22).

Tablo 22.Samsun ve Türkiye'nin Marka Başvuru Sayıları

	Marka Başvuru Sayısı			
	Samsun	Türkiye	İl Payı (%)	İl Sırası
2006	464	54712	0,85	15
2007	450	58596	0,77	17
2008	376	59838	0,63	18
2009	333	59838	0,56	20
2010	470	73142	0,64	20
2011	668	103747	0,64	18
2012	702	97311	0,72	17
2013	632	93305	0,68	17
2014	559	97142	0,58	21
2015	606	95962	0,63	20
2016	611	94575	0,65	20
2017	825	106099	0,78	18

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

Samsun'un patent başvuru sayısı, 2006 yılında 1 adet iken 2017 yılında 35 adede yükselmiştir. 2006 yılında Samsun'un patent başvuru sayısının Türkiye'nin toplam patent başvuru sayısı içerisindeki payı %0,09'dan %0,41 oranına yükselmiştir. 2017 yılındaki patent başvuru sayısı bir önceki yıla göre %60 oranında artmıştır. Patent başvuru sayıları açısından 2006'da 43. sırada olan Samsun 2017 yılında 18. Sıraya yükselmiştir (Tablo 22).

Tablo 23.Samsun ve Türkiye'nin Patent Başvuru Sayıları

	Patent Başvuru Sayısı			
	Samsun	Türkiye	İl Payı	İl Sırası
2006	1	1099	0,09	43
2007	6	1844	0,33	21
2008	8	2268	0,35	20
2009	9	2588	0,35	19

2010	15	3250	0,46	18
2011	19	4087	0,46	17
2012	67	4553	1,47	11
2013	17	4527	0,38	20
2014	30	4857	0,62	15
2015	25	5512	0,45	17
2016	22	6445	0,34	22
2017	35	8625	0,41	18

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

2006'da ilde 8 adet faydalı model başvurusu yapılırken 2017'de bu rakam 26 adede yükselmiştir. İlin faydalı model başvuru sayısının toplam faydalı model başvurusu içerisindeki payı 2006 yılında %0,33'den 2017 yılında %0,80'e yükselmiştir. 2017 yılında 2016 yılına göre faydalı model başvuru sayısında %16 oranında bir azalış yaşanmıştır. Faydalı model başvuru sayısında, 2006'da 21. Sırada yer alan Samsun ili 2017'de 16. Sırada yer almıştır (Tablo 24).

Tablo 24.Samsun ve Türkiye'nin Faydalı Model Başvuru Sayıları

	Faydalı Model Başvuru Sayısı			
	Samsun	Türkiye	İl Payı (%)	İl Sırası
2006	8	2423	0,33	21
2007	22	2986	0,74	17
2008	12	2942	0,41	18
2009	14	2842	0,49	17
2010	24	2994	0,80	15
2011	25	3175	0,79	15
2012	29	3725	0,78	16
2013	23	3451	0,67	17
2014	20	3474	0,58	16
2015	23	3451	0,67	17
2016	31	3457	0,90	17
2017	26	3256	0,80	16

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

Tablo 25.Samsun ve Türkiye'nin Tasarım Başvuru Sayıları

	Tasarım Başvuru Sayısı			
	Samsun	Türkiye	İl Payı	İl Sırası
2006	85	28822	0,29	20
2007	135	29085	0,46	19

2008	85	28822	0,29	20
2009	70	26277	0,27	23
2010	76	29467	0,26	24
2011	173	35453	0,49	20
2012	90	39890	0,23	37
2013	89	43654	0,20	28
2014	24	8395	0,29	21
2015	153	38665	0,40	21
2016	61	39294	0,16	28
2017	93	39172	0,24	25

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

İlde tasarım başvuru sayısı 2006'da 85 ve 2017'de 93 adet gerçekleşmiştir. 2006'da %0,29 olan ilin tasarım başvuru sayısının Türkiye'nin tasarım başvuru sayısı içindeki payı 2017'de %0,24'e düşmüştür. 2017 yılında ilin tasarım başvuru sayısı bir önceki yıla göre %52 oranında artmıştır. Söz konusu başvuru sayısı bakımından ise Samsun 2006'da 20. sıradan 2017'de 25. sıraya düşmüştür (Tablo 25)

Samsun'un Tescilli Coğrafi İşaretili olan ürünleri; "Bafra Pidesi" (18.11.2009), "Terme Pidesi" (02.03.2010), "Samsun Kaz Tiriti" (27.12.2011), "Samsun Simidi" (09.09.2013), "Bafra Zembili" (23.03.2016)'dir.

Yatırım Teşvikleri

Samsun, Yüksek Planlama Kurulunun 16 Ekim 1997 tarih, 97/88 sayılı kararı ile 1. derecede kalkınmada öncelikli yöreler kapsamına alınmıştır. Samsun, 19 Haziran 2012 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ile desteklerin uygulanması açısından altı bölgeye ayrılan yatırım teşvik sisteminde 3. Bölgede yer almaktadır (Samsun TSO, İktisadi Rapor 2017: 116).

Türkiye'de 2017 yılında toplam sabit yatırım tutarı 177,9 milyar olan 338 adedi yabancı, 7140 adedi yerli olmak üzere toplam 7.478 adet yatırım teşvik belgesi düzenlenmiştir. Türkiye'de 2017 yılında bir önceki yıla göre yatırım teşvik belge sayısı %46, toplam sabit yatırım tutarı %81 oranında artmıştır. 2004-2017 yılları arasında da yatırım teşvik belge sayısı ve toplam sabit yatırım tutarı sırasıyla %116 ve %1.020 oranında artmıştır. (Tablo 26)

Tablo 26. Türkiye'de Yatırım Teşvikleri (Milyon TL.)

	Yabancı			Yerli			Genel Toplam		
	Belge Ad.	Sabit Yat.	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım	İstihdam
2004	207	4.673	34.567	3.253	11.205	123.787	3.460	15.878	158.354
2005	188	3.826	28.605	3.363	12.228	118.877	3.551	16.054	147.482
2006	134	1.613	17.769	2.341	11.685	80.249	2.475	13.298	98.018
2007	169	4.077	22.791	2.073	15.864	77.586	2.242	19.941	100.377
2008	174	4.525	20.404	2.272	16.300	70.594	2.446	20.825	90.998

2009	156	9.713	13.209	1.917	13.893	65.073	2.073	23.607	78.282
2010	193	7.567	14.850	3.360	60.084	117.035	3.553	67.651	131.885
2011	197	8.511	8.955	3.755	37.802	111.021	3.952	46.313	119.976
2012	221	8.680	17.620	3.745	54.416	135.773	3.966	63.096	153.393
2013	223	18.330	17.488	4.339	76.922	170.313	4.562	95.252	187.801
2014	261	11.690	12.911	3.583	51.954	130.633	3.844	63.644	143.544
2015	234	34.905	10.755	4.265	64.222	134.493	4.499	99.126	145.248
2016	222	31.187	14.851	4.893	66.912	124.154	5.115	98.099	139.005
2017	338	93.582	22.199	7.140	84.318	204.370	7.478	177.899	226.569

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı

Samsun 2017 yılında toplam sabit yatırım tutarı 804 milyon TL olan 4 adedi yabancı, 88 adedi yerli sermayeli olmak üzere toplam 88 adet yatırım teşvik belgesi almıştır. İlin 2017 yılında 2016 yılına göre yatırım teşvik belge sayısı ve toplam sabit yatırım tutarı sırasıyla %125 ve %126 oranında artmıştır. 2004-2017 yılları arasında, ilin yatırım teşvik belge sayısı; %363, toplam sabit yatırım tutarı %1.814 artmıştır (Tablo 27). Samsun'un 2004 yılında %0,55 olan yatırım teşvik belge sayısının Türkiye'nin toplam yatırım teşvik belge sayısı içerisindeki payı 2017 yılında %1,18'e yükselmiştir. İlin toplam sabit yatırım tutarının Türkiye'nin toplam sabit yatırım payı içerisindeki payı 2004'de %0,26 (42 milyon TL) olarak gerçekleşmiş ve bu rakam 2017 yılında %0,45'e (804 milyon TL) yükselmiştir (Tablo 28).

Tablo 27.Samsun İlinde Yatırım Teşvikleri (Milyon TL.)

	Yabancı			Yerli			Genel Toplam		
	Belge Ad.	Sabit Yat.	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım	İstihdam
2004	1	2	15	18	40	596	19	42	611
2005	-	-	-	35	67	687	35	67	687
2006	-	-	-	26	38	1.204	26	38	1.204
2007	-	-	-	29	124	704	29	124	704
2008	1	16	10	23	28	792	24	45	802
2009	3	1.317	1.254	33	835	1.007	36	2.153	2.261
2010	-	-	-	50	127	1.485	50	127	1.485
2011	1	3	20	61	435	1.524	62	439	1.544
2012	2	20	128	37	399	996	39	420	1.124
2013	2	715	90	33	1.055	1.594	35	1.771	1.684
2014	2	60	20	29	187	632	31	246	652
2015	1	7	40	43	445	1.339	44	452	1.379
2016	1	9	30	38	350	937	39	358	967
2017	4	53	114	84	751	1.733	88	804	1.847

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı

Tablo 28.Samsun Yatırım Teşviklerinin Türkiye Yatırım Teşvikleri İçindeki Payı (%)

	Yabancı			Yerli			Genel Toplam		
	Belge Ad.	Sabit Yat.	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım	İstihdam
2004	0,48	0,04	0,04	0,55	0,36	0,48	0,55	0,26	0,39
2005	-	-	-	1,04	0,55	0,58	0,99	0,42	0,47
2006	-	-	-	1,11	0,32	1,50	1,05	0,28	1,23
2007	-	-	-	1,40	0,78	0,91	1,29	0,62	0,70

2008	0,57	0,36	0,05	1,01	0,17	1,12	0,98	0,21	0,88
2009	1,92	13,56	9,49	1,72	6,01	1,55	1,74	9,12	2,89
2010	-	-	-	1,49	0,21	1,27	1,41	0,19	1,13
2011	0,51	0,04	0,22	1,62	1,15	1,37	1,57	0,95	1,29
2012	0,90	0,24	0,73	0,99	0,73	0,73	0,98	0,67	0,73
2013	0,90	3,90	0,51	0,76	1,37	0,94	0,77	1,86	0,90
2014	0,77	0,51	0,15	0,81	0,36	0,48	0,81	0,39	0,45
2015	0,43	0,02	0,37	1,01	0,69	1,00	0,98	0,46	0,95
2016	0,45	0,03	0,20	0,78	0,52	0,75	0,76	0,37	0,70
2017	1,18	0,06	0,51	1,18	0,89	0,85	1,18	0,45	0,82
Kaynak:			T.C.			Ekonomi			Bakanlığı.

3. EYLEMLER VE PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Tablo 29. Sanayi Ve Ticaret Eylem Planları ve Performans Göstergeleri

EN	Eylem Adı	İlgili Dönüşüm Programı Eylem Planı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama- Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
1	Samsun Tekkeköy Mendirek ve Tersane Limanı'nda atıl durumdaki alanın Samsun sanayisine kazandırılması	Onuncu Kalkınma Planı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	Samsun Ticaret ve Sanayi Odası Samsun Büyükşehir Belediyesi Ulaştırma Bakanlığı Samsun Ulaştırma Bölge Müdürlüğü	2018-2023	Samsun- Tekkeköy Mendirek ve Tersane Limanı'nda atıl durumdaki alan sanayi bölgesi kapsamına alınması ve yatırımcıların kullanımına sunulabilmesi için gerekli girişimler yapılacaktır.	Sanayi Bölgesi kapsamına dâhil edilen alan
2	Samsun sanayisinin tedarik zinciri kapasitesinin belirlenmesi	Onuncu Kalkınma Planı	Samsun Teknopark ve OMÜ Teknoloji Transfer Ofisi OKA Samsun Ticaret ve Sanayi Odası	KOSGEB Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü OSB Müdürlükleri Çarşamba TSO Bafra TSO Havza TSO Vezirköprü TSO	2018-2023	Sanayicilerin tedarikçileri arasında yer alan ve Samsun OSB'lerinde faaliyet gösteren firmalar tespit edilecektir. Mevcut sanayi kuruluşlarının Samsun dışından temin ettiği girdileri üretme kapasitesi olan işletmeler belirlenecek ve bu sayede üretici-tedarikçi bilgi havuzu oluşturulacaktır. Bu kapsamda sanayiciler işbirliği yaparak atıl kapasitelerini değerlendirme fırsatına sahip olabilecektir.	- Samsun tedarik zinciri - Samsun kapasitesini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen etkinlik sayısı - Tedarik zinciri kapasite raporu
3	Savunma sanayisine odaklı kümelenmenin	Öncelikli Teknoloji	Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	OKA, Samsun TSO, OSB Müdürlükleri, Samsun Teknopark	2018-2023	Savunma sektörlerinde mal ya da hizmet üreten yatay/dikey bağlantılı işletmelerin ve	-SSÇG'nun oluşturulması

	desteklenmesi	Alanlarında Ticarileştirme Programı		Samsun Büyükşehir Belediyesi		destekleyici kurumsal yapıların örgütlü yoğunlaşmasını, tüm kurumların ortak stratejiler doğrultusunda oluşturulmuş bir altyapı ile pazar payını artırıcı faaliyetleri gerçekleştirmek üzere çalışmalar yapılacaktır. Bu kapsamda Savunma Sanayi Çalışma Grubu(SSÇG) oluşturulacak ve sektörün stratejik yol haritası belirlenecektir. Ayrıca Savunma sanayi üreticilerinin kümelenebileceği ihtisas OSB'nin kurulması desteklenecektir.	-Savunma sanayi sektörü kümelenme stratejisi çalıştay sayısı - Savunma sanayi sektörünün kümelenmesi için hazırlanan proje sayısı
4	Samsun Serbest Bölge alanının geliştirilmesi	Onuncu Kalkınma Planı	Samsun Serbest Bölge Müdürlüğü, Samsun Serbest Bölgesi Kurucu ve İşleticisi A.Ş.	Samsun Ticaret ve Sanayi Odası Samsun Büyükşehir Belediyesi Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü Ticaret Borsası Ulaştırma Bakanlığı Samsun Ulaştırma Bölge Müdürlüğü	2018-2023	%100 fiziki doluluğa ulaşan Samsun Serbest Bölgesi üretim ve ihracata yönelik yerli ve yabancı işletme taleplerini karşılayamamaktadır. Bu nedenle Serbest Bölgeye yeni alanların tahsis edilmesi için gerekli girişimler yapılacaktır. Bu doğrultuda DLH 2. Bölge Müdürlüğünün kullanımında olan alanın SB kapsamına dâhil edilmesi için görüşmeler yapılacaktır.	Serbest Bölgeye tahsis edilen alan
5	Samsun Lojistik Merkezinin tanıtılması	Taşımacılıkta n Lojistiğe Dönüşüm	Samsun Ulusal ve Uluslararası	KOSGEB, Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl	2018-2023	Samsun Lojistik Merkezi (SLM) sanayiciler, toptancılar, lojistik firmalar ve KOBİ'lere	- SLM'ni tanıtmak amacıyla düzenlenen/katılı

									nan etkinlik sayısı - Samsun Lojistik Merkezinden hizmet alan işletme sayısı
									- Verimlilik iyi uygulama örneklerini oluşturan işletme sayısı - İşletmelerde kapasite artırma ve verimlilik uygulamalarına yönelik pilot proje sayısı
6	Samsun sanayisinin verimlilik istatistiklerinin hazırlanması	Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	Samsun Teknopark ve OMÜ TTO, Çarşamba TSO Bafra TSO Havza TSO Vezirköprü TSO OSB Müdürlükleri,	2018 - 2023				Sanayi verimlilik göstergeleri ile üretimin doğal kaynak tüketimi ve çevresel bozulma gibi negatif dışsalıklar verimlilik gösterge ve istatistiklerine dâhil edilecek ve sanayiye ilişkin çevresel-ekonomik istatistik boşluğu doldurulacaktır.
7	Mobilya imalatı sektörüne odaklı kümelenmenin desteklenmesi	Onuncu Kalkınma Planı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü Samsun Mobilyacı İş Adamları Derneği	OKA Samsun TSO Çarşamba TSO Bafra TSO Havza TSO Vezirköprü TSO Samsun Teknopark ve OMÜ TTO	2018- 2023				Mobilya sektörlerinde mal ya da hizmet üreten yatay/dikey bağlantılı işletmelerin ve destekleyici kurumsal yapıların örgütü yoğunlaşmasını, tüm kurumların ortak stratejiler doğrultusunda oluşturulmuş bir altyapı ile pazar payını arttırıcı faaliyetleri gerçekleştirmek üzere çalışmalar yapılacaktır. Bu kapsamda Mobilya İmalatı Çalışma Grubu(MİÇG) oluşturulacak ve sektörün stratejik yol haritası

						beirlenecektir. Mobilya sektöründe "SAMSUN MALI" imajının güçlendirilmesi ve uluslararası pazarlarda rekabet gücünün artırılması için sektöre kurumsal bir kimlik kazandırılacaktır.	
8	Sanayi bölgeleri ve sitelerinde işletmelerin ortak kullanım atölyeleri kurmalarının desteklenmesi.	Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı	OKA	KOSGEB, OSB Yönetimleri Samsun Teknopark ve OMÜ TTO Çarşamba TSO Bafra TSO Havza TSO Vezirköprü TSO Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	2018 - 2023	Sanayi bölgeleri ve sitelerinde yer alan işletmelerin işbirliği ve ürün - süreç geliştirme kapasitelerini güçlendirecek şekilde ortak kullanım atölyeleri kurulacaktır.	- Ortak kullanım atölye sayısı
9	Horizon 2020 (TÜBİTAK) programı AR-GE destekleri ile ilgili farkındalığı artırmak için bilgilendirme toplantılarının gerçekleştirilmesi	Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı	Samsun Teknopark ve OMÜ TTO	OKA, KOSGEB, Sanayi ve Ticaret Odaları, OSB Müdürlükleri	2018- 2020	Dünyanın en yüksek bütçeli hibe programı olan ve Avrupa Birliği'nin bilimsel ve uygulamalı araştırma, geliştirme ve inovasyon projelerine destek olmak üzere oluşturulan Horizon 2020 programı ile ilgili işletmeler bilgilendirilecektir.	- Horizon 2020 ile ilgili düzenlenen etkinlik sayısı
10	Firmalar arası tecrübe paylaşım toplantılarının düzenlenmesi	Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı	Samsun Teknopark ve OMÜ TTO	OKA, Ticaret ve Sanayi Odaları, KOSGEB, İl Ticaret Müdürlüğü	2018 - 2023	Verimlilik, kurumsallaşma, pazarlama ve Ar-Ge gibi konularda, uluslararası pazarlarda rekabet gücüne sahip	- Firmalar arası tecrübe paylaşımı etkinlik sayısı

							firmalar ile KOBİ'leri bir araya getirecek şekilde bilgi paylaşım toplantısı, konferans, seminer vb. etkinlikler düzenlenecektir.		
11	Örnek firmalar ve ilgili akademisyenlerin katılımıyla, iyi uygulamaların ve güncel çalışmaların paylaşımının sağlanmasına yönelik etkinliklerin düzenlenmesi	Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı	OMÜ TTO	OMÜ, OKA, Ticaret ve Sanayi Odaları, KOSGEB	2018 - 2023	Üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilmesine katkı sağlayacak akademisyenler ile firma temsilcilerinin bir araya gelmesi ve iyi uygulamalar ile güncel çalışmaların paylaşılması için etkinlikler gerçekleştirilecektir.	- Düzenlenen etkinlik sayısı		
12	Endüstriyel ortak yaşam (simbiyoz) olanaklarının araştırılması	Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı	OKA Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	OKA, KOSGEB, Samsun Teknopark ve OMÜ TTO Samsun TSO Çarşamba TSO Bafra TSO Havza TSO Vezirköprü TSO	2018 - 2023	Endüstriyel ortak yaşam (simbiyoz) imkânları belirlenecek, eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleriyle konuya ilişkin kurumsal kapasite güçlendirilecektir.	- Eğitim ve bilinçlendirme amaçlı etkinlik sayısı - Endüstriyel Simbiyoz kapsamında işbirliği yapan firma sayısı		
13	Sanayi bölgelerinin teknolojik donanım ve teknoloji geliştirme kapasitesinin güçlendirilmesi	Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı	OKA Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	OSB Müdürlükleri, Samsun Teknopark ve OMÜ TTO	2018 - 2023	OSB'lerin, teknolojik donanımı, teknoloji geliştirme kapasiteleri ve teknoloji kullanım düzeyleri analiz edilecektir. İş süreçlerinin verimliliğin artırılması ve işletmelerin teknoloji yeteneğinin yükseltilmesi amacıyla kapasite	- İşletmelerin teknoloji kapasitelerini analiz eden rapor sayısı. - İşletmelerin kapasitelerini		

							geliştirme çalışmaları yapılacaktır.	geliştirici çalışma sayısı.
14	İşletmelerin sanallaştırma, bulut bilişim hizmetleri, açık kaynak kodlu yazılım başta olmak üzere bilgi teknolojilerinden yararlanma düzeylerinin artırılması	Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı	Samsun Teknopark ve OMÜ TTO	Samsun TSO Çarşamba TSO Bafra TSO Havza TSO Vezirköprü TSO Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Samsun Bölge Md., KOSGEB	2018 - 2023	İşletmeler sanallaştırma, bulut bilişim hizmetleri, açık kaynak kodlu yazılım ve diğer bilgi değişim olanaklarından yararlandırılacaktır. Bu amaçla bilinçlendirme ve yaygınlaştırma çalışmaları yapılacaktır. Faaliyetler kapsamında işletmelere dijital dönüşüm ve Endüstri 4.0 ile ilgili eğitimler düzenlenecektir.	Dijital dönüşüm ve Endüstri 4.0 ile ilgili düzenlenen faaliyet sayısı	
15	İmalat sanayiinde endüstriyel otomasyon uygulamalarının yaygınlaştırılması	Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı	Samsun Teknopark ve OMÜ TTO Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	OKA KOSGEB Samsun TSO Çarşamba TSO Bafra TSO Havza TSO Vezirköprü TSO	2018 - 2023	İşletmelerin verimlilik ve rekabet edebilirlik düzeylerini yükseltmek amacıyla geleneksel üretim koşullarından otomasyona dayalı üretim süreçlerine geçişleri desteklenecektir.	-Endüstriyel otomasyon ile ilgili farkındalık sağlanan işletme sayısı -Endüstriyel otomasyon çalışması başlatılan işletme sayısı	
16	İmalat sanayiinde kaynak verimliliğinin artırılmasına yönelik Ar-Ge çalışmaları ve teknoloji transferi uygulamalarının	Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı	Samsun Teknopark ve OMÜ TTO Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	KOSGEB OKA Samsun TSO Çarşamba TSO Bafra TSO Havza TSO Vezirköprü TSO	2018 - 2023	İmalat sanayiinde yerli teknolojilerin geliştirilmesi, Ar-Ge çalışmalarının artırılması uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.	İmalat sanayiinde yerli teknoloji geliştirme ve AR-GE sayısı	

									KOBİ'lere yönelik düzenlenen eğitim faaliyetleri sayısı
17	yaygınlaştırılması Küçük ve orta ölçekli işletmelere yönelik olarak ürün tasarımı, çeşitlendirilmesi ve markalaşma konularında eğitim düzenlenmesi	Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı	KOSGEB	Samsun Teknopark ve OMÜ TTO OKA Samsun TSO Çarşamba TSO Bafra TSO Havza TSO Vezirköprü TSO	2018 - 2023	Küçük ve orta ölçekli firmaların tasarım yapma ve marka yaratma konusundaki donanımlarını artıracak eğitim faaliyetleri düzenlenecektir.			KOBİ'lere yönelik düzenlenen eğitim faaliyetleri sayısı
18	Samsun da üretilen malların imajının iyileştirilmesine yönelik çalışmaların yapılması	Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı	Ticaret ve Sanayi Odaları	KOSGEB, Samsun Teknopark ve OMÜ TTO OKA	2018 - 2023	Samsun ürünlerinin uluslararası alanda markalaşması ve tanınması için yürütülen çalışmalar desteklenecektir.			"Samsun Markası" temasıyla gerçekleştirilen veya katılım yapılan etkinlik sayısı
19	Sanayinin rekabet gücünü artırmak amacıyla Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde fikri ve sınai mülkiyet haklarının farkındalığına yönelik etkinliklerin düzenlenmesi.	İthalata Olan Bağımlılığın Azaltılması Programı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürüğü, Samsun Teknopark ve OMÜ TTO	KOSGEB, OKA, Samsun TSO Çarşamba TSO Bafra TSO Havza TSO Vezirköprü TSO	2018- 2023	Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde fikri ve sınai mülkiyet haklarının nasıl korunacağı ve yönetileceği konularında üreticilerin bilinçlendirilmesi sağlanacaktır.			Yenilik ve tasarım, fikri ve sınai mülkiyet haklarının farkındalığına yönelik gerçekleştirilen etkinlik sayısı
20	KOBİ'ler başta olmak üzere özel sektöre sermaye	Yurtiçi Tasarrufların Artırılması ve	KOSGEB Samsun Ticaret ve	Samsun Teknopark ve OMÜ TTO SPK, BİST,	2018- 2023	KOBİ'lerin ve diğer özel sektör şirketlerinin sermaye piyasalarından fon temini			Sermaye piyasaları ve avantajlarına

	piyasalarının avantajlarının yaygın bir şekilde anlatılması	İsrafın Önlenmesi Programı	Sanayi Odası,	Samsun Ticaret Borsası		konusunda bilgilendirilmelerine yönelik eğitim ve tanıtım faaliyetleri düzenlenecektir.	yönelik gerçekleştirilen etkinlik sayısı.
21	KOBİ'lerin ticarileştirmeye yönelik insan kaynağı kapasitesinin artırılması	Öncelikli Teknoloji Alanlarında Ticarileştirme Programı	KOSGEB Samsun Teknopark ve OMÜ TTO	Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, Samsun TSO Çarşamba TSO Bafra TSO Havza TSO Vezirköprü TSO	2018-2023	Ar-Ge yapan firmaların teknolojik ürün ticarileştirmesine yönelik yetkinliklerinin artırılması amacıyla OMÜ-TTO aracılığıyla ticarileştirme konusunda eğitim ve danışmanlık hizmetleri verilecektir. Ayrıca öncelikli sektörlerdeki firmalar başta olmak üzere ticarileştirme konusunda mentörlük hizmeti sağlanacaktır.	-Ticarileştirme konusunda düzenlenen eğitim ve danışmanlık hizmeti sayısı -Mentörlük hizmeti verilen işletme sayısı
22	Üniversiteler ve araştırma merkezlerinde yapılan araştırma sonuçlarının ticarileştirilmesinin desteklenmesi	Öncelikli Teknoloji Alanlarında Ticarileştirme Programı	Samsun Teknopark ve OMÜ TTO Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	KOSGEB, OKA, Samsun TSO Çarşamba TSO Bafra TSO Havza TSO Vezirköprü TSO	2018-2023	Üniversitelerde ve araştırma merkezlerinde yapılan araştırma sonuçlarının ticarileştirilmesi desteklenecektir. Araştırmacıların doğrudan şirket kurması veya fikri hakların işletmelere devredilmesi gibi ticarileştirme faaliyetlerine yönelik eğitim, danışmanlık ve mali destekler sağlanacaktır.	-Eğitim ve danışmanlık verilen araştırma sayısı -Ticarileştirilen araştırma sayısı
23	Tıbbi cihaz ve savunma sanayi sektörlerine yönelik destek, teşvikler ve fikri mülkiyet hakları	Öncelikli Teknoloji Alanlarında Ticarileştirme Programı	Samsun Teknopark ve OMÜ TTO Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	OKA KOSGEB Samsun TSO	2018-2023	Düzenlenecek eğitim programlarıyla mevcut destekler konusunda farkındalık oluşturulacak ve patent veri tabanının etkin kullanımı ile ilgili eğitimler düzenlenecektir.	Eğitim, bilgilendirme ve tanıtım toplantı sayısı

					Havza TSO Vezirköprü TSO				cihazlar ve makina imalatı sektörlerinde faaliyet gösteren işletmeler için ar-ge alanlarını tahsis edilmesi.	
27	Teknik kolej ihtiyacı analizinin yapılması	Onuncu Kalkınma Planı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Stratejik Planı	OSB Müdürlükleri Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	OKA KOSGEB Samsun TSO Çarşamba TSO Bafra TSO Havza TSO Vezirköprü TSO Samsun Teknopark ve OMÜ TTO	2018-2023	OSB'lerde özel sektörün talepleri doğrultusunda kurulacak teknik kolejler için ihtiyaç analizi ve etkinlikler yapılacaktır.	Teknik Kolejlerin önemi ve gerekliliğini kapsayan etkinlik ve ihtiyaç analizi rapor sayısı			
28	KOSGEB Destek Programlarının Etki Analizinin Yapılması	Onuncu Kalkınma Planı	KOSGEB	Samsun TSO Çarşamba TSO Bafra TSO Havza TSO Vezirköprü TSO Samsun Teknopark ve OMÜ TTO OKA	2018-2023	KOSGEB Destek Programlarının ilgililik, verimlilik, etkililik, etki (fayda), sürdürülebilirlik ve uygulama açısından değerlendirilmesi yapılacaktır.	Destek Programları Etki Analizi Rapor Sayısı			
29	Şehir içerisinde kalan sanayi sitelerinin şehir dışına taşınması için yeni sanayi alanlarının oluşturulması	Onuncu Kalkınma Planı	Samsun Büyükşehir Belediyesi Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı Samsun TSO SS. Küçük Sanayi Sitesi Kooperatifleri	2018-2023	Şehir içerisinde kalan küçük sanayi sitelerine yeni alanların tahsis için imar düzenlemeleri yapılacak ve tüm paydaşların katılımı ile yeni sanayi alanların tahsis gerçekleştirilecektir.	Yeni sanayi siteleri için tahsis edilen arsa alanı			

30	Atil durumunda bulunan üretim tesislerinin OSB kapsamında değerlendirilmesi	Onuncu Kalkınma Planı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	Samsun TSO Çarşamba TSO Çarşamba OSB Müdürlüğü	2018-2023	Atil durumda bulunan (Çarşamba şeker fabrikası vb.) fabrikaların OSB kapsamına alınması sağlanacaktır.	OSB kapsamına alınan tesis sayısı
31	Küçük ve orta ölçekli işletmelerin kurumsallaşma ve verimlilik düzeylerinin belirlenmesi	Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı	KOSGEB	Samsun Teknopark ve OMÜ TTO Samsun TSO Çarşamba TSO Baıra TSO Havza TSO Vezirköprü TSO OSB Müdürlükleri	2018 - 2023	KOBİ'lerin kurumsallaşma ve verimlilik algısını/düzeyini ölçmek üzere geniş kapsamlı bir araştırma yapılacaktır. Araştırma sonuçları doğrultusunda öncelikli sorunların çözümüne yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.	- KOBİ'lerin kurumsallaşma düzeylerini belirleyen araştırma raporu. - KOBİ'lerin verimlilik düzeylerini belirleyen araştırma raporu. - Öncelikli sorunların çözümü için gerçekleştirilen faaliyet sayısı

Kaynakça

- International Monetary Fund (IMF). (2017). *World Economic Outlook, October 2017*.
www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2017/09/19/~.../2017/October/.../c1.ashx (Erişim tarihi: 10.12.2017).
- İstanbul Sanayi ve Ticaret Odası (ISO). www.iso500.org.tr (Erişim tarihi: 15.02.2018).
- Samsun Ticaret ve Sanayi Odası, (2016). *Samsun İktisadi Rapor 2016*.
<http://www.samsuntso.org.tr/yayinlar/iktisadi-rapor> (Erişim tarihi: 10.02.2018).
- Samsun Ticaret ve Sanayi Odası, (2017). *Samsun İktisadi Rapor 2017*.
<http://www.samsuntso.org.tr/yayinlar/iktisadi-rapor> (Erişim tarihi: 15.02.2018).
- T.C. Bilim ve Sanayi Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü. *81 İl Sanayi Durum Raporu* (2016).
<https://sgm.sanayi.gov.tr/>(Erişim tarihi: 15.02.2018).
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB).
<https://evds2.tcmb.gov.tr/index.php?/evds/serieMarket> (Erişim tarihi: 13.12.2017).
- TCMB. *2016 Yıllık Rapor*. <http://www3.tcmb.gov.tr/yillikrapor/2016/tr/> (Erişim tarihi: 13.12.2017).
- T.C. Ekonomi Bakanlığı. https://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home?_afrLoop=1787714495
(Erişim tarihi: 16.02.2018).
- T.C. Kalkınma Bakanlığı. *2018 Yılı Programı*.
www.kalkinma.gov.tr/Lists/Yaynlar/Attachments/779/2018%20Yılı%20Programı.pdf
(Erişim tarihi: 10.12.2017).
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2017a). http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1108 (Erişim tarihi: 10.12.2017).
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2017b). http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1082 (Erişim tarihi: 13.12.2017).
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2017c). http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1024 (Erişim tarihi: 15.12.2017).
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2017d). http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1075 (Erişim tarihi: 10.02.2018).
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2017e). http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1046 (Erişim tarihi: 16.02.2018).
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB).
<https://www.tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Documents/ResmiDosya/.../2017-05.xls>(Erişim tarihi: 15.02.2018).
- Türk Patent ve Marka Kurumu. <http://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/statistics/> (Erişim Tarihi:16.02.2018).

NOTLAR

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI
MIDDLE BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

A Samsun Organize Sanayi Bölgesi Yaşardoğu Cad.
No: 62 Tekkeköy/SAMSUN
T 0 362 431 24 00
F 0 362 431 24 09
W www.oka.org.tr
E info@oka.org.tr
Twitter /okaorgtr
F /OrtaKaradenizKalkinmaAjansi

AMASYA YATIRIM DESTEK OFİSİ

Dere Mah. İğneci Baba Sk. No:30 Amasya
T. 0 (358) 212 69 66 F. 0 (358) 212 69 65

ÇORUM YATIRIM DESTEK OFİSİ

A. Karekeçili Mah. Gazi Cad. No:1 Çorum Valiliği A Blok Kat:3 ÇORUM
T. 0 (364) 225 74 70 F. 0 (364) 225 74 71

SAMSUN YATIRIM DESTEK OFİSİ

Samsun Organize Sanayi Bölgesi Yaşardoğu Cad.
No: 62 Tekkeköy/SAMSUN
T. 0 (362) 431 24 00 F. 0 (362) 431 24 09

TOKAT YATIRIM DESTEK OFİSİ

Kabe-i Mescit Mahallesi Bekir Paşa Sokak No: 11 MERKEZ / TOKAT
T. 0 (356) 228 93 60 F. 0 (356) 228 97 60